ziemia
ŁÓDZKA
Nr 10 (111) październik 2010
ISSN 1640-9337
Pismo Samorządowe Województwa Łódzkiego

Podsumowanie
kadencji samorządu

Taras z widokiem
na historię

III Europejskie Forum Młodych Rolników

Pod hasłem ,,Bezpieczna żywność – zdrowy człowiek" od 7 do 10 października 2010 roku w Centrum Szkoleniowo-Kongresowym „Magellan" w Bronisławowie nad Zalewem Sulejowskim odbyło się III Europejskie Forum Młodych Rolników. Do Bronisławowa przyjechało ponad 250 młodych rolników z całej Polski oraz z Węgier, Czech, Austrii, Niemiec i Ukrainy. Rolę gospodarzy pełnili Włodzimierz Fisiak, marszałek województwa łódzkiego, oraz wicemarszałkowie Witold Stępień i Artur Bagieński. Gościł również Artur Ławniczak, wiceminister rolnictwa i rozwoju wsi.

Celem forum była wymiana doświadczeń oraz dobrych praktyk w zakresie wspierania innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie, a także poszerzenie wiedzy oraz nawiązanie kontaktów na płaszczyźnie samorządowej i branżowej.

– Dyskusja na temat przyszłości polityki rolnej nabiera coraz większego znaczenia w Polsce i całej Unii Europejskiej – zaznaczył Włodzimierz Fisiak, który na forum przyjechał prosto z Brukseli, gdzie brał udział w spotkaniach dotyczących właśnie unijnego rolnictwa. – Poprzednie edycje forum otworzyły przed rolnikami nowe możliwości zdobycia cennej wiedzy, przydatnej w codziennej pracy zawodowej, oraz były znakomitą szansą na wymianę doświadczeń i dobrych praktyk. Jestem przekonany, że trzecia edycja będzie jeszcze bardziej owocna od poprzednich.

Podczas forum młodzi rolnicy mieli okazję wysłuchać prelekcji, wykładów, uczestniczyć w panelach dyskusyjnych na tematy dotyczące łańcucha bezpieczeństwa żywieniowego w Unii Europejskiej oraz rozwiązywania problemów związanych z prowadzeniem nowoczesnych gospodarstw rolnych. Oprócz wykładów, w ramach Europejskiego Forum Młodych Rolników przewidziano zajęcia warsztatowe oraz wyjazdy do gospodarstw na terenie województwa łódzkiego. Uczestnicy odwiedzili m.in. farmę demonstracyjną Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Żelaznej, sortownię owoców w gminie Biała Rawska, posiadającą certyfikat bezpieczeństwa żywności, Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Ustawicznego w Wolborzu i magazyn logistyczny firmy F. H. Nowalijka w Piotrkowie Trybunalskim.

Maciej Łaski
Jacek Grabarski

SPIS TREŚCI

Temat numeru
Jak zmienia się polska wieś 2 - 3
Na szlaku i boisku 4 -5
Zdrowia i pieniędzy 6
Naszym zdaniem
Od sejmiku do sejmu 7
Sposób na rozwój 7
Prezentacje
Gmina pełna walorów 8
Z prac sejmiku 9
Historia
830. rocznica pierwszego sejmu... 10 - 11
Archeologia
Taras z widokiem na historię 12 - 13
Z prac zarządu 14 -16
Projekty unijne
Inwestycja w kompetencje 17
Kultura
Kultura do kwadratu 18 - 19
Transport
Spoza dróg i mostów... 20 - 21
Bruksela
W europejskiej stolicy 22
Znane, a jednak...
Z wizytą w Łaniętach 23
Sport
Regiony w Spale 24

Wydawca:
Województwo Łódzkie
Adres redakcji:
Urząd Marszałkowski w Łodzi
90-051 Łódź, al. Piłsudskiego 8, pok. 1218
tel. (042) 663 34 77, 663 35 03
e-mail: *ziemia.lodzka@lodzkie.pl*
Rada programowa:
Przewodniczący - Marek Grynkiewicz
Sekretarz - Irena Nowacka
Członkowie rady - Andrzej Chowis,
Witold Witczak
Redaktor naczelny:
Włodzimierz Mieczkowski
Sekretarz redakcji:
Anna Szymanek-Juźwin
Redakcja nie zwraca niezamówionych tekstów
i zastrzega sobie prawo ich skracania i redagowania.
Opracowanie graficzne, skład, druk:
8 Studio
Zdjęcia:
Arch. Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi, arch. Sejmiku Województwa Łódzkiego, arch. Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, Tomasz Dronka, Barbara Duda, Tomasz Szczuciński, Krzysztof Podlewski, Władysław Pohorecki.
Nakład: 7000 egz.
ISSN 1640-9337

Od redakcji

Nr 10 (111) październik 2010

„Wszystko dobre, co się dobrze kończy” – chciałoby się powiedzieć za Szekspirem - na zakończenie III kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego. Nadszedł czas analiz, syntez, ocen i refleksji. Dlatego prezentujemy w tym numerze „ZŁ” wybiórczo naszkicowany dorobek samorządu województwa ostatnich czterech lat. Opinia nie należy do nas, ale pofilozofować zawsze można...

Fabuła tej szekspirowskiej komedii nie jest tak prosta, jak życie. Przeciwnie, jest bardzo przewrotna, a przez to zabawna. Jak to zwykle bywa, kobieta zaciekle i wytrwale poluje na mężczyznę, stosując niewybredne intrygi. Mężczyzna rozpaczliwie broni się przed niechcianymi zalotami. Jednak w końcu ulega pod wpływem niewiarygodnych psychologicznie sytuacji. Walka płci odwraca schematy i przez to powoduje śmiech. Morał wynikający z tej mało znanej komedii też nie jest jednoznaczny. Chyba że słowa króla „skarbem bez ceny gardzim nierozumnie, cenim dopiero, kiedy leży w trumnie” uznamy za równie odkrywcze, jak „mądry Polak po szkodzie”.

Dla mnie jednak stosowniejsze na tę okazję wydają się cytowane już w tym miejscu słowa prezydenta Johna F. Kennedy´ego: „Gdy czasy nasze pokryje pył historii, w zapomnienie pójdą klęski i zwycięstwa poniesione na polu walki czy polityki. Przetrwa tylko to, co wnieść zdołamy do skarbnicy wartości ogólnoludzkich”.

Jeśli zbyt górnolotne, to trudno. Trzeba podnosić poprzeczkę. Mogłem przecież całkiem „zadymić” Horacym: „Exegi monumentum aere perennius...”.

Włodzimierz Mieczkowski

STR. 8

Gmina pełna walorów

Gmina Działoszyn, położona w południowej części województwa łódzkiego, jest prężnie rozwijającą się jednostką, otwartą na nowe inwestycje

STR. 10

830. rocznica pierwszego sejmu

W roku 1180 w Łęczycy został zwołany zjazd

STR. 23

Z wizytą w Łaniętach

Już w XV wieku Łanięta były siedzibą parafii oraz ośrodkiem handlowym i usługowym

Rysunek miesiąca

Sławomir Łuczyński

Jak zmienia się polska wieś

Wyremontować boisko dla młodzieży, a może wybudować kompleks sportowo-rekreacyjny, odrestaurować kościół i teren wokół niego, odnowić budynek, stanowiący wizytówkę miasteczka, wyremontować i wyposażyć miejscową bibliotekę lub świetlicę, poprowadzić wodociąg, wykopać nową studnię głębinową, zorganizować selektywną zbiórkę odpadów?

Chyba w każdej wsi i małym miasteczku w naszym województwie mieszkańcy marzą o przedsięwzięciu, które wpłynie na poprawę warunków życia. Tylko skąd wziąć pieniądze? Z pomocą przychodzi Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Program powstał, żeby wspierać obszary wiejskie, a jego koordynatorem jest Departament Funduszu Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi. Największym zainteresowaniem cieszą się dwa działania: „podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej" oraz „odnowa i rozwój wsi". Pierwsze, zgodnie z nazwą, stawia sobie za cel poprawę warunków życia mieszkańców poprzez inwestowanie w usługi, zaspokajające podstawowe potrzeby mieszkańców, czyli gospodarkę wodno-ściekową, recykling oraz wytwarzanie i dystrybucję energii ze źródeł odnawialnych. W ramach drugiego działania na pomoc mogą liczyć projekty, które przyczyniają się do poprawy wyglądu miasteczek i wsi oraz służą zaspokajaniu potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców.

– Naszym beneficjentem może być nie tylko gmina, ale również jednoosobowa spółka gminy, gminny zakład budżetowy, instytucja kultury, której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego, związek wyznaniowy lub organizacja pozarządowa, ale tylko taka, która posiada status organizacji pożytku publicznego – wylicza Anna Kaczorowska, dyrektor Departamentu Funduszu Rozwoju Obszarów Wiejskich. – Nie chodzi tylko o rozdysponowanie środków unijnych, ale także o wskazanie, gdzie realizowane są ambitne inwestycje i z kogo warto brać przykład.

Przykładem dobrej praktyki, którą należy szerzyć i stawiać za wzór gminom, które nie zdecydowały się na zgłoszenie po dotacje z Unii Europejskiej, jest przedsięwzięcie zrealizowane przez gminę Budziszewice. Od lat mieszkańcy marzyli o stworzeniu miejsca, gdzie dzieci mogłyby spędzać wolny czas. Wybudowanie placu zabaw dla dzieci, miasteczka ruchu drogowego oraz ścieżki sportowej zmieniło obraz gminy. Teraz dzieci mogą bawić się bezpiecznie wśród zieleni, z dala od głównych tras. Dotacja z Unii wyniosła blisko 310 tys. zł, czyli ponad połowę wartości inwestycji.

W gminie stworzono także miejsce dla młodzieży – ogrodzone boisko wielofunkcyjne i plac wypoczynkowy w Mierznie. Można tam zagrać w koszykówkę, siatkówkę i tenisa, jest nawet miejsce do grillowania. Inwestycja pochłonęła ponad 840 tys. zł, a wysokość pomocy unijnej wyniosła ponad 190 tys. zł.

Wsparcie finansowe z Unii Europejskiej zazwyczaj kojarzy się z pomocą przy projektach, które ulepszają jakość życia mieszkańców regionu, takich jak budowa infrastruktury drogowej, wodno-kanalizacyjnej czy nowych budynków. Ale dzięki wsparciu rewitalizowane są również obiekty zabytkowe, stare budowle i kościoły. Tak było w gminie Wolbórz, której społeczność zdecydowała się wystąpić o pomoc na remont zabytkowego kościoła. Początkowe obawy dotyczące pozornie skomplikowanej procedury składania wniosku, gromadzenia dokumentacji, zakończyły się pomyślną realizacją inwestycji. Gotycko-barokowa budowla w Wolborzu zachwyca elewacją, a proboszcz parafii stał się prekursorem skutecznego sięgania po środki z UE. Pozyskał ponad 230 tys. zł, czyli 50 proc. kosztów inwestycji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013.

Gmina Dalików postanowiła wyremontować i wyposażyć bibliotekę publiczną, ponieważ właśnie wokół tego miejsca skupia się życie kulturalne mieszkańców. Biblioteka wspiera miejscowych twórców oraz promuje czytelnictwo poprzez konkursy, warsztaty dziennikarskie i informatyczne. Dzięki pomocy programu miejsce to zupełnie się zmieniło. Wymieniono okna, drzwi, dach, a nawet chodnik wokół budynku. Obiekt ma też nową elewację. Nie zapomniano o podjeździe dla niepełnosprawnych. To jednak nie wszystko – budynek zmienił się także wewnątrz: zakupiono meble i wyremontowano pomieszczenia. Dzięki kompletnemu wyposażeniu biblioteka stała się wygodnym pomieszczeniem, czytelnicy mogą wędrować między regałami w poszukiwaniu książek. Wsparcie z kasy PROW 2007-2013 wyniosło 135 tys. zł, a całkowity koszt projektu ponad 215 tys. zł.

A co w ramach „podstawowych usług…"?

Dzięki możliwościom, jakie stwarza działanie „podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej", gminy mogą realizować projekty, mogące odmienić warunki życia mieszkańców. Z pomocy skorzystał Miejski Zakład Komunalny w Sulejowie. Dzięki środkom z programu kupiono samochód do zbiórki odpadów. Nowoczesny pojazd emituje znacznie mniej zanieczyszczeń niż samochody starszej generacji, więc zadbano również o ochronę środowiska.

Gmina Tomaszów Mazowiecki też skorzystała z pomocy w ramach tego działania. Zakład komunalny zrealizował projekt, który poprawił stan lokalnej sieci wodociągowej i umożliwił podłączenie 76 odbiorców ze Smardzewic, w tym klasztoru, nadleśnictwa, zakładów produkcyjnych. Inwestycję zrealizowano w nieco ponad dwa miesiące. Całkowity koszt wyniósł ponad 375 tys. zł, a zrefundowano blisko 154 tys. zł.

W ramach dwóch naborów do Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 złożono prawie 400 wniosków, z czego ponad 240 dotyczyło działania „podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej", a 125 projektów działania „odnowa i rozwój wsi". Większość projektów dostała unijne dofinansowanie. Całkowicie zakończono 29 przedsięwzięć, planowane są kolejne nabory. Do rozdysponowania w ramach tych dwóch działań pozostało jeszcze ponad 183 mln zł, więc zastanówmy się, co można zmienić w naszej okolicy i składajmy wnioski!

Departament Funduszu Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi

Odnowiona gminna biblioteka w Dalikowie zachęca czytelników do skorzystania ze swych zbiorów

Plac zabaw jest częścią inwestycji, zrealizowanej przez gminę Budziszewice

Nowy samochód do zbiórki odpadów komunalnych, zakupiony przez gminę Sulejów

Barokowy kościół w Wolborzu zachwyca zarówno mieszkańców gminy, jak i turystów

Na szlaku i boisku

Województwo łódzkie walczy o turystów. Ta walka potrwa jeszcze długo. Ale już się rozpoczęła i nie ma odwrotu

W roku 2006 województwo łódzkie odwiedziło 723,5 tys. turystów. Mieli do dyspozycji 229 obiektów zakwaterowania (od hoteli po pensjonaty) i 256 placówek gastronomicznych… W roku 2009 przybyło już 924 tys. turystów. Mieli do dyspozycji 340 turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania i 308 placówek gastronomicznych….

Długo można by wyliczać, ale statystyki mają jeden minus – są nudne. Oczywiście można podsumować kilka ostatnich lat w turystyce naszego regionu kolumnami cyfr, tylko czy odzwierciedlą one skalę tego, co zrobiono i co się robi, żeby skutecznie przyciągać turystów do Łódzkiego? Nie przemówią do wyobraźni. W ciągu trzech lat przybyło 111 „obiektów zakwaterowania". Dużo czy mało? Prawie 40 rocznie. Ktoś powie: mało. Ale pomyślmy, że za każdą z tych inwestycji kryje się mnóstwo pracy i wysiłku: zezwolenia, kredyty na budowę, budowa, przeszkolenie personelu, kalkulacje opłacalności, często doprowadzenie „od podstaw" wody, gazu, elektryczności, reklama i promocja…

Województwo łódzkie powstało w obecnym kształcie w 1998 r. W jego obręb weszły miejscowości i miejsca, od dawna znane turystom: Łowicz, Arkadia, Nieborów, Łęczyca, Sieradz, Uniejów. Wcześniej utożsamiane były z innymi, zlikwidowanymi województwami.

O ile Warmia i Mazury, Tatry czy wybrzeże Bałtyku nigdy nie miały problemu z jednością i tożsamością (nie mówiąc o rozpoznawalności atrakcji w całym kraju: wiadomo, Olsztyn to jeziora, Gdańsk czy Szczecin to morze, Zakopane to góry itd.), o tyle Łódzkie stanęło przed górą turystycznego bogactwa – z tym że bogactwo owo rozsypane było na drobne kawałki. Żeby udowodnić, że jest to prawdziwe bogactwo, należało przede wszystkim nadać kawałkom jednolity kształt. Uformować z nich mozaikę z wyraźnym napisem „Łódzkie". Rozpoczęło się cierpliwe i żmudne układanie obrazka. Najpierw powstał w Urzędzie Marszałkowskim w Łodzi dokument o znaczeniu strategicznym: „Program rozwoju turystyki w województwie łódzkim na lata 2007-2020". Już wyznaczony przedział czasowy – 13 lat! – świadczy o skali wyzwania. W „Programie…" uwzględniono wszystkie turystyczne plusy i minusy Łódzkiego. Nikt nie ukrywał, że nie będzie łatwo: województwo wymagało integracji, promocji, infrastruktury turystycznej, a przede wszystkim pomysłów. Jako że pomysły powstają w głowach i sercach, trzeba było zacząć od ludzi. Najaktywniejsi zebrali się w komitecie wdrożeniowym ds. realizacji „Programu…". Na czele stanął Ryszard Kaliński, dyrektor Departamentu Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego. Członkowie komitetu, podzieleni na zespoły, zabrali się do układania turystycznej oferty województwa.

W 2007 r. zaprojektowano cztery europejskie szlaki kulturowe: bursztynowy, cysterski, romański i kolei warszawsko-wiedeńskiej. Znalazły się na nich najcenniejsze średniowieczne zabytki: opactwo w Sulejowie, archikolegiata w Tumie pod Łęczycą, kościoły w Strońsku i Inowłodzu, a także młodsze: dworzec w Skierniewicach i Rogowska Kolej Wąskotorowa. Szlak bursztynowy pozwolił wypromować nie tylko budowle, lecz również walory przyrodnicze dorzeczy Warty i Pilicy oraz samych rzek. Powstały pierwsze mapy i przewodniki. Szlaki zaczęły przyciągać turystów. Organizowane od dwóch lat w Konopnicy Święto Bursztynu ma już grono wiernych uczestników.

Województwo postawiło na turystykę aktywną: konie, rowery, kajaki. W wielu miejscowościach powstały lokalne grupy działania, stowarzyszenia i organizacje społeczne. Ludzi nie trzeba było długo przekonywać, że turystyka to biznes, który przynosi zyski i daje pracę. Wypożyczalnie sprzętu, stajnie i stadniny czy gospodarstwa agroturystyczne nie były wymysłem urzędników. Powstawały jako szansa na rozwój, ożywienie okolicy, polepszenie życia. W Łódzkiem jest obecnie ok. trzystu gospodarstw agroturystycznych i ponad dwieście takich, które nastawiły się na turystykę konną. Szlak zostanie „dopięty" w 2011 r., kiedy istniejące odcinki połączą się w spójną całość o łącznej długości prawie 2 tysięcy kilometrów. Będą to dwie pętle: jedna wokół Łodzi, druga wokół niemal całego województwa. Szlak musi mieć rozbudowaną infrastrukturę: miejsca odpoczynku dla ludzi i koni, miejsca postojowe, przejścia przez ruchliwe trasy komunikacyjne, wodopoje itd. Jeźdźcy będą mieli zapewnioną szybką pomoc w razie jakiegoś niebezpieczeństwa: ratowników doprowadzi do nich system GPS.

Na konnym szlaku

Promocja województwa wymaga coraz większej liczby publikacji. Powstały już „Atlas turystyczny województwa łódzkiego", „Szlaki rowerowe województwa łódzkiego", mapy szlaków kulturowych, przewodniki kajakowe po Warcie i Pilicy, mapa cmentarzy wojennych z lat 1914-1918 w Łódzkiem (to element powstającego „Muzeum w Przestrzeni", poświęconego bitwie pod Łodzią w listopadzie 1914 r., w której poległo 200 tysięcy Rosjan, Niemców, Austriaków i Polaków, walczących w szeregach wszystkich trzech zaborczych armii). Najnowsze dzieło Wydziału Turystyki Urzędu Marszałkowskiego to folder „Szlak bursztynowy" po polsku, rosyjsku, czesku, niemiecku i angielsku. W kolejce czeka mapa szlaków kulinarnych regionu łódzkiego – kompendium wiedzy o potrawach regionalnych, lokalnych świętach, gospodarstwach agroturystycznych i miejscach, gdzie jest równie pięknie, co… smakowicie. Na targach branżowych publikacje z Łódzkiego zawsze budzą zainteresowanie i zdobywają nagrody.

Województwo łódzkie walczy o turystów. Ta walka potrwa jeszcze długo. Ale już się rozpoczęła i nie ma odwrotu. Jeśli do 2020 r. uda się zrealizować wszystkie założenia „Programu rozwoju turystyki", Łódzkie będzie miało taką rangę w rankingach atrakcyjności turystycznej, na jaką zasługuje.

Efekty też są. Łódzkie osiągnęło pierwszy zamierzony cel: zaistnieć w świadomości turystów jako miejsce godne odwiedzenia. Z badań wynika, że znane i cenione (także za granicą, szczególnie w Niemczech) są wanny i kąpiele geotermalne w Uniejowie, zabytki Łęczycy, Załęczański Park Krajobrazowy, Spała i Konewka, no i oczywiście sama Łódź. Obchody 600-lecia bitwy pod Grunwaldem, przemarsz rycerzy historycznym szlakiem Jagiełły sprawił, że turyści „odkryli na nowo" Sulejów, Wolbórz, Lubochnię i inne „królewsko-grunwaldzkie" miejscowości w Łódzkiem.

Turystyka najczęściej występuje w towarzystwie słowa „sport". Tu także od kilku lat dzieje się bardzo dużo. Wystarczy wspomnieć, że od 2007 r. dotacje na zadania w dziedzinie sportu i kultury fizycznej dla organizacji pozarządowych wyniosły 17,2 mln zł. Jeszcze pięć-sześć lat temu organizacje pozarządowe były uciążliwym dodatkiem do instytucji publicznych. Teraz stały się partnerem. To one, wspierane przez samorząd województwa i samorządy lokalne, tworzą programy szkolenia i współzawodnictwo młodzieży uzdolnionej sportowo, organizują sport szkolny, sport na terenach wiejskich i małych miast, sport osób niepełnosprawnych, promują sport i kulturę fizyczną. Pojawiły się zupełnie nowe formy zachęcania wszystkich, a zwłaszcza młodzieży, do uprawiania sportu. Wprowadzono m.in. stypendia dla zawodników (rok 2010: 264 sportowców z 61 klubów otrzymuje takie stypendia na łączną kwotę ponad 770 tys. zł; trzy lata wcześniej było to niecałe 500 tys. zł). Powstał też system nagród dla zawodników i trenerów. Liczba nagrodzonych rośnie. O ile w 2008 r. było ich 222, to w 2010 r. już 446. Wydane na ten cel pieniądze (w tym roku 486,5 tys. zł) procentują zwiększonym zainteresowaniem sportem, pojawianiem się młodych talentów i wzrostem poziomu różnych dyscyplin. A że sport wymaga miejsca do uprawiania, od 2006 r. realizowany jest Łódzki Program Rozwoju Bazy Sportowej. Efekty po czterech latach: 64 obiekty sportowe (przeważnie sale gimnastyczne przy szkołach i hale sportowe), dofinansowanie – niemal 45 mln zł. Oczkiem w głowie samorządów są orliki. Projekt został przedstawiony przez premiera Donalda Tuska w 2007 r. Po trzech latach powstało ich w całej Polsce ponad półtora tysiąca. W Łódzkiem w 2008 r. było już 45 orlików, w 2010 r. powstają kolejne 32. Koszt – 32,9 mln zł.

Dla pracowników Departamentu Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki wszystko, co kojarzy się z wypoczynkiem, rekreacją i beztroskim spędzaniem czasu, jest przedmiotem ciężkiej pracy. Zanim coś powstanie, potrzebne są dziesiątki wyjazdów do stadnin, do gospodarstw agroturystycznych, do miejscowości, które właśnie wytyczają szlaki turystyczne, udział w konferencjach i spotkaniach z lokalnymi grupami działania, wyjazdy na targi, sprawdzanie, jak postępują prace na budowach stadionów, hal i sal gimnastycznych, przetargi, konkursy… Ale najważniejsza jest satysfakcja, że województwo coraz mocniej kojarzone jest z turystyką, sportem, wypoczynkiem i atrakcjami, a nie z „Łodzią złą, robotniczą" z wiersza Władysława Broniewskiego, który, choć piękny, przestał już być aktualny.

Szlak wodny Warty

Orlikowa Liga Mistrzów

Departament Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi

Zdrowia i pieniędzy

Pod względem stanu zdrowia ludności nasz region zajmuje w statystykach krajowych odległe miejsce

Łódzkie charakteryzuje się najwyższą umieralnością z powodu chorób układu krążenia, nowotworów i urazów zewnętrznych oraz najkrótszym przeciętnym trwaniem życia. Reakcją na te niekorzystne statystyki ze strony samorządu województwa łódzkiego jest dynamiczny rozwój infrastruktury opieki zdrowotnej, ze szczególnym uwzględnieniem chorób, stanowiących główne przyczyny zgonów (rozbudowa Regionalnego Ośrodka Onkologicznego, wspieranie inicjatyw tworzenia ośrodków kardiologii interwencyjnej, planowane utworzenie centrum urazów wielonarządowych).

FINANSE

W latach 2005-2008 z budżetu województwa pokryto ujemny wynik finansowy zakładów opieki zdrowotnej w kwocie ponad 24 mln zł. W tym samym okresie samorząd poręczył podległym jednostkom kredyty i pożyczkę na łączną kwotę 178,75 mln zł (wraz z odsetkami). W marcu 2010 roku zarząd województwa zaakceptował propozycję zaciągnięcia kredytu długoterminowego przez 8 placówek w łącznej kwocie 58,5 mln zł. Szczególne znaczenie ma poprawa infrastruktury opieki medycznej. W latach 2006-2010 na zadania inwestycyjne zakładów opieki zdrowotnej przyznano z budżetu województwa 173.625.841 zł (wg stanu na dzień 24.08.2010 r.), w tym 105.544.978 zł na dofinansowanie modernizacji jednostek oraz 68.080.863 zł na zakup sprzętu i aparatury medycznej.

Obecnie realizowanych jest 14 projektów, dotowanych z budżetu województwa łódzkiego w całym okresie realizacji w wysokości 44.412.368 zł, a tylko w 2010 roku w wysokości 16.707.157 zł.

Trzy projekty realizowane przez podległe szpitale znalazły się w indykatywnym wykazie indywidualnych projektów kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego. Dotyczą budowy Centrum Diagnozowania i Leczenia Chorób Zakaźnych w Szpitalu im. dr. W. Biegańskiego w Łodzi, rozwoju Regionalnego Ośrodka Onkologicznego w WSS im. M. Kopernika w Łodzi oraz rewitalizacji Ośrodka Pediatrycznego im. J. Korczaka w Łodzi. W ostatnich latach zrealizowano wiele inwestycji, które zwiększyły dostęp mieszkańców województwa do specjalistycznych usług medycznych. Należą do nich budowa Centrum Leczenia Żywieniowego w Szpitalu im. M. Pirogowa w Łodzi i Ośrodek Transplantacji Szpiku w Szpitalu Specjalistycznym im. M. Kopernika w Łodzi.

PROFILAKTYKA

Programy zdrowotne, realizowane przez zarząd, dotyczą ważnych zjawisk epidemiologicznych oraz istotnych problemów zdrowotnych mieszkańców regionu. Realizację pierwszego programu rozpoczęto w 2003 roku. Miał on na celu wykrywanie gruźlicy wśród mieszkańców regionu łódzkiego. Zakres działań rozszerzał się od 2006 roku. Wdrożono wtedy program dotyczący zakażenia wirusem ptasiej grypy oraz program wykrywania jaskry u osób dorosłych. Rok później rozpoczęto realizację programu okulistycznego, adresowanego do dzieci. W 2009 roku zainicjowano program zapobiegania próchnicy wśród 8-latków. Od 2003 do 2009 roku przebadano ponad 62 tysiące mieszkańców województwa za kwotę blisko 2,3 mln zł. W 2010 roku oferta dla mieszkańców województwa została rozszerzona. Programy adresowane do dzieci mają na celu m.in. wczesne wykrycie wad wzroku, zapobieganie próchnicy i zaburzeniom depresyjnym. Samorząd województwa łódzkiego przeznaczył na ten cel 624.000 zł.

e-ZDROWIE

Województwo łódzkie w dziedzinie społeczeństwa informacyjnego zostało uznane za lidera regionalnego e-zdrowia na konwentach marszałków, a podejmowana przez region aktywność była prezentowana jako dobra praktyka. Do głównych projektów strategii e-zdrowia należy regionalny system informacji medycznej, realizowany w ramach kluczowych projektów Regionalnego Programu Operacyjnego. W latach 2009-2010, po przyznaniu dofinansowania, ruszyły prace związane z regionalnym systemem informacji. Udało się wykonać projekt techniczny, zawierający m.in. plany techniczne sieci informatycznych w zakładach opieki zdrowotnej oraz architekturę systemu. Obecnie trwają przygotowania do realizacji pierwszej dostawy nowoczesnego sprzętu informatycznego i oprogramowania do placówek, co nastąpi jeszcze w 2010 roku, oraz do intensywnych szkoleń pracowników zakładów opieki zdrowotnej z zakresu aplikacji biurowych. W ramach współpracy międzyregionalnej oraz międzynarodowej w zakresie zdrowia Urząd Marszałkowski w Łodzi przystąpił w roli partnera do projektu sieci tematycznej o nazwie „Electronic Health Record Quality Thematic Network (EHR-Q-TN)", a projekt uzyskał 100-procentowe finansowanie Komisji Europejskiej w ramach Programu Ramowego na rzecz Konkurencyjności i Innowacji (CIP). Województwo łódzkie bierze również udział w projekcie „Regional ICT based Clusters for Healthcare Applications and R&D Integration (RICHARD)". Projekt, który powstał w ramach konsorcjów włosko-szwedzko-brytyjsko-polskich.

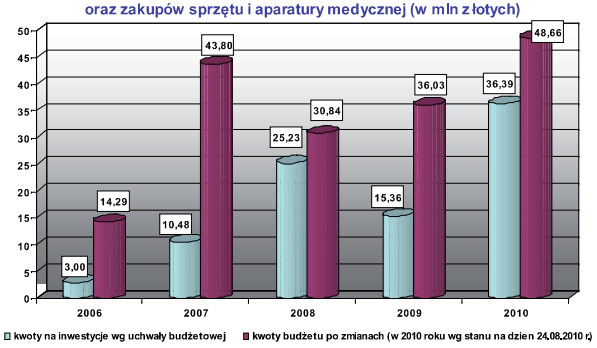

Departament Polityki Zdrowotnej
Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi

Od sejmiku do sejmu

Marek Mazur
Przewodniczący
Sejmiku Województwa Łódzkiego

Ostatnie cztery lata były pod każdym względem przełomowe dla województwa łódzkiego. Nasz region dynamicznie nadrabiał zaległości we wszystkich niemal sferach życia, a należy pamiętać, że startowaliśmy ze znacznie niższego poziomu niż inne polskie województwa. Tym bardziej cieszy, że z międzynarodowym kryzysem finansowym i gospodarczym poradziliśmy sobie nawet lepiej niż większość regionów w kraju. Samorząd województwa od początku szczególny nacisk położył na inwestycje. To była znakomita strategia, ponieważ mądre inwestowanie nakręca koniunkturę i stanowi remedium na kryzys. Na niespotykaną wcześniej skalę remontowane są drogi, dofinansowywane szpitale, rosną systematycznie nakłady na kulturę. Dynamicznie rozwija się również turystyka, która wcześniej nie była kojarzona z pięknym przecież, ale słabo wypromowanym w kraju województwem łódzkim. Olbrzymią rolę odegrały tu fundusze z Unii Europejskiej, z których wydawaniem radzimy sobie znakomicie.

Strumień pieniędzy unijnych oraz sposób ich dystrybucji sprawiają, że województwo łódzkie rozwija się harmonijnie i w sposób zrównoważony. Do moich osobistych sukcesów zaliczam wzrost rangi naszego regionalnego parlamentu. Sejmik Województwa Łódzkiego z instytucji mało rozpoznawalnej stał się szanowanym i sprawnie działającym ciałem uchwałodawczym, w którym od początku kadencji przeważała merytoryczna praca, a nie jałowe spory partyjne. Wystarczy przypomnieć, że w wyborach parlamentarnych w 2007 roku aż 12 radnych, co stanowi jedną trzecią składu sejmiku, dostało się do Sejmu i Senatu. Był to najlepszy wynik w Polsce. To najlepsza rekomendacja, bo wyrażona przez mieszkańców, którzy doceniają ciężką pracę, wykonywaną w samorządzie województwa. Zwłaszcza że przynosi ona efekty w postaci poprawiającej się infrastruktury i systematycznego wzrostu jakości życia.

Stopniowo rodzi się również świadomość wspólnotowa mieszkańców naszego regionu. Województwo łódzkie wciąż nie jest zwartą krainą historyczną, jak np. Śląsk czy Małopolska, dlatego tak ważne jest dla nas budowanie identyfikacji wszystkich mieszkańców z regionem. Pozwala to czuć się gospodarzem na własnej ziemi, co jest już zakorzenione w mieszkańcach poszczególnych gmin i powiatów. Poczucie wspólnoty przekłada się na kapitał społeczny, bez którego na dłuższą metę niemożliwy jest stabilny wzrost gospodarczy. To wciąż pozostaje wielkim wyzwaniem dla naszego regionu i wymaga czasu oraz systematycznej pracy. Jestem jednak przekonany, że były to dobre lata dla województwa, chociaż nasza kadencja przypadła na trudny czas kryzysu. Gdybyśmy pracowali w latach koniunktury, wynik naszych starań byłby z pewnością jeszcze lepszy.

Sposób na rozwój

Włodzimierz Fisiak
Marszałek
Województwa Łódzkiego

Zarząd Województwa Łódzkiego od początku kadencji postawił sobie zasadnicze cele, wśród których wymienialiśmy: sprawne wykorzystanie funduszy unijnych, inwestycje w transport, służbę zdrowia, kulturę, budowę obiektów sportowych. Zdawaliśmy sobie sprawę, że każde z tych zadań jest bardzo trudne, ale dziś z czystym sumieniem możemy powiedzieć, że dołożyliśmy wszelkich starań, aby wszystkie móc uznać za wykonalne.

Kadencja rozpoczęła się niemal równo z nowym okresem programowania funduszy unijnych, w ramach którego region otrzymał kwotę, jaka nigdy dotąd nie była w dyspozycji województwa. Umiejętność wydania tak dużych środków wiąże się jednak nie tylko z ogromną odpowiedzialnością, ale również z powołaniem departamentów, odpowiedzialnych za wykorzystanie funduszy, przeszkolenie ludzi, stworzenie całego mechanizmu redystrybuowania pieniędzy. Czy zdaliśmy ten egzamin? Z dumą mogę obwieścić, że będziemy uczestniczyć w podziale dodatkowych pieniędzy, jakie Ministerstwo Rozwoju Regionalnego przeznaczyło dla województw sprawnie wydających pieniądze unijne. Równie ambitne założenia towarzyszyły rozbudowie infrastruktury drogowej. W ramach inwestycji w transport zainicjowaliśmy budowę śmiałego projektu Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej.

Budowa i modernizacja placówek służby zdrowia oraz zakup sprzętu dla nich z budżetu Województwa Łódzkiego od początku kadencji pochłonęły magiczną kwotę 100 mln zł. W tym roku chcemy przeznaczyć kolejne 52 mln zł. Najważniejszymi tegorocznymi inwestycjami są: rozbudowa i modernizacja Regionalnego Ośrodka Onkologicznego oraz rozpoczęcie modernizacji i rewitalizacji budynków Ośrodka Pediatrycznego im. Korczaka.

Spośród 141 inwestycji sportowych, dofinansowanych na terenie województwa, najbardziej dumny jestem z realizacji programu „Moje boisko Orlik – 2012". W Łódzkiem powstało już ponad sto nowoczesnych kompleksów sportowych, na których dzieciaki grają m.in. w Orlikowej Lidze Mistrzów – turnieju, którego pomysł zrodził się właśnie w Urzędzie Marszałkowskim.

Wydarzenia kulturalne z ostatnich lat były również bezprecedensowe. Wspomnę jedynie o najważniejszych: uruchomieniu scen regionalnych Teatru im. Jaracza czy filii Muzeum Sztuki – ms^2. Na zaproszenie samorządu województwa do Łodzi przyjeżdżały gwiazdy światowego formatu.

Podsumowaniem niech będzie jedno z najistotniejszych osiągnięć. To systematyczne utrzymywanie środków inwestycyjnych w budżecie województwa, przekraczające 40 procent wydatków. Wcześniej taka sytuacja się nie zdarzała. A inwestycje to jedyny sposób na rozwój regionu.

Gmina pełna walorów

Działoszyn - rynek

Pałac Męcińskiego

Gmina miejsko-wiejska Działoszyn, położona w południowej części województwa łódzkiego, jest prężnie rozwijającą się jednostką, otwartą na nowe inwestycje. Władze upatrują szansy rozwoju gminy w wykorzystaniu walorów środowiska przyrodniczego, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Działoszyn – dawna osada handlowa na szlaku łączącym Śląsk z Rusią – leży na terenie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego oraz na szlaku Jury Krakowsko-Częstochowsko-Wieluńskiej. Dziś można zobaczyć tu wiele cennych zabytków, między innymi kościół św. Marii Magdaleny i pałac Męcińskich.

Gmina posiada wymarzone warunki do wypoczynku i uprawiania turystyki. Piękne krajobrazy, zróżnicowana rzeźba terenu i osobliwości przyrody zachęcają do pieszych i rowerowych wędrówek, a naturalne koryto rzeki Warty – do kajakowych spływów.

- Na turystów czekają szlaki turystyczne: piesze, rowerowe i konne, biegnące przez najpiękniejsze zakątki miasta i gminy Działoszyn. Poruszając się szlakami turystycznymi, warto odwiedzić Załęczański Park Krajobrazowy. Został on utworzony w 1978 roku jako jeden z pierwszych parków krajobrazowych w Polsce. Zajmuje pagórkowate tereny w północno-wschodniej części Wyżyny Wieluńskiej, z malowniczą doliną Warty i jej zakolem o charakterze przełomu, zwanym Wielkim Łukiem Warty – opowiada Krzysztof Piekarz, burmistrz miasta i gminy Działoszyn.

Władze samorządowe miasta i gminy Działoszyn od wielu lat tworzą warunki do funkcjonowania przedsiębiorstw i osób prowadzących działalność gospodarczą. Sprowadza się to do przygotowania planu zagospodarowania przestrzennego, budowania infrastruktury technicznej, prowadzenia postępowań administracyjnych w możliwie najkrótszym czasie.

- Te działania sprawiają, że pojawiają się nowi inwestorzy, tacy jak: Kiepurex, Rubor, WKG Trading, Trawertyn Zalesiaki. Intensywnie rozwijają się także firmy od lat funkcjonujące na naszym terenie. To wszystko sprawia, że codzienna współpraca gminy z firmami i przedsiębiorcami rozwija się z obustronną korzyścią. Cały czas wsłuchujemy się w głosy przedsiębiorców i na bieżąco reagujemy – mówi Krzysztof Piekarz.

Wśród podejmowanych w ostatnich latach w gminie inwestycji warto wymienić: budowę kanalizacji, realizowaną w ramach środków Programu Operacyjnego „Infrastruktura i środowisko", modernizację pl. Wolności i budowę ronda, zmianę wizerunku lokalnych sołectw, realizowaną w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, obejmującą przebudowę parku, remont i wyposażenie świetlic. Ponadto realizowane są inwestycje z myślą o młodych mieszkańcach gminy: budowa i rozbudowa szkół, powstanie dwóch hal sportowych, wykonanie boiska Orlik 2012, a w najbliższych planach budowa basenu w Działoszynie.

Gmina realizuje też projekty w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013, jak rozbudowa i przebudowa Domu Samotnej Matki na Środowiskowy Dom Samopomocy w Niżankowicach czy budowa Regionalnego Ośrodka Turystyki i Rekreacji w Działoszynie, inwestycja w infrastrukturę obszaru nadwarciańskiego – produktu turystycznego województwa łódzkiego. Dzięki temu drugiemu powstanie centrum obsługi turystycznej , które ma łączyć podstawowe funkcje bazy noclegowej dla turystów, związane z promocją miasta, oraz w przyszłości funkcje bazy noclegowej dla obiektu pływalni, powstaną też przystań kajakowa i punkt informacji turystycznej.

- Miasto i gmina Działoszyn, wspólnie z gminą Pątnów, Wierzchlas, Osjaków i Konopnica, podjęły inicjatywę, w wyniku której powstała lokalna grupa działania – Kraina Wielkiego Łuku Warty. W związku z tym możemy występować o środki unijne z programu Leader. Aktualnie nasze wnioski poddawane są ocenie w Urzędzie Marszałkowskim, dotyczą przebudowy i rozbudowy świetlicy wiejskiej w Lisowicach, wyposażenia punktu informacji turystycznej w Działoszynie oraz remontu i wyposażenia świetlicy wiejskiej w Trębaczewie. Realizacja tych projektów przyczyni się do poprawy estetyki tych miejscowości oraz pozwoli na stworzenie miejsc, gdzie ludzie będą mogli się spotkać i pielęgnować tradycje swojego regionu – przekonuje Krzysztof Piekarz, burmistrz miasta i gminy Działoszyn.

W najbliższych latach władze gminy chcą zakończyć inwestycje z zakresu ochrony środowiska. Jednocześnie będą realizować projekty związane z poprawą stanu dróg, chodników oraz ze zmianą przestrzeni publicznej, czyli terenów zielonych, parków itp. To ułatwi realizację kolejnych projektów, związanych z rozwojem turystyki, co – władze mają taką nadzieję – zwiększy liczbę turystów, odwiedzających gminę Działoszyn.

Krzysztof Karbowiak
Fot. Dominik Bartkiewicz

Radni chcą więcej z NFZ

Informacja o przebiegu wykonania budżetu województwa za I półrocze 2010 roku oraz uchwalenie nowego planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego były najważniejszymi sprawami podczas ostatniej sesji sejmiku

Radni przyjęli ponadto stanowisko w sprawie planu finansowego Narodowego Funduszu Zdrowia na 2011 rok.

Sesję rozpoczęło wystąpienie Jadwigi Kaweckiej, skarbnika województwa łódzkiego, która zdała radnym sprawozdanie z wykonania budżetu województwa za I półrocze 2010 roku. Część radnych miała dodatkowe pytania. Irena Nowacka dziwiła się na przykład, że straty przynoszą Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego. Wątpliwości radnej budził również stopień zaawansowania projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego oraz w ramach PO Kapitał Ludzki. Jan Rożenek pytał z kolei o wykonanie budżetu w zakresie budowy obwodnicy Opoczna i rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 713. Uwagi miał również Krzysztof Makowski, którego zdaniem w województwie łódzkim niewiele się inwestuje, pomimo przyjęcia wieloletniego planu inwestycyjnego. Radny zarzucił zarządowi województwa, że „nie potrafi dbać o własny majątek". – Budynki, które są w gestii województwa, wyglądają tak, że strach na nie patrzeć – mówił radny Makowski. Na pytania i uwagi radnych odpowiadali Jadwiga Kawecka oraz Witold Stępień. Na koniec głos zabrał Włodzimierz Fisiak, marszałek województwa, który mówił o inwestycjach drogowych, zwiększających się z roku na rok nakładach na szpitale oraz bardzo dobrym wykorzystaniu funduszy unijnych. – Trzeba częściej jeździć poza Łódź, gdzie można zobaczyć, jak realizowane są inwestycje. Gorąco zapraszam – zachęcał marszałek Fisiak. – Natomiast jeśli chodzi o wydatki, to wiemy, że zawsze w pierwszym półroczu są one mniejsze niż w drugim. To jest proces naturalny – zakończył marszałek.

Następnie radni przystąpili do procedowania planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego. Problem przedstawiła sejmikowi dyrektor Biura Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi Ewa Paturalska-Nowak. Po kilkunastominutowej dyskusji 23 radnych głosowało za podjęciem uchwały, tylko jeden się sprzeciwił, natomiast trzej radni wstrzymali się od głosu. – Pragnę w imieniu własnym oraz całego zarządu złożyć pani dyrektor serdeczne podziękowania i gratulacje – mówiła po głosowaniu Elżbieta Hibner, członek zarządu województwa. – Ogrom pracy, jaki wykonała pani wraz ze współpracownikami, jest dla osób, które nie śledzą tego procesu, trudny do wyobrażenia. Województwo łódzkie jest jednym z pierwszych regionów, które uchwaliły plan w tej kadencji, a łódzkie Biuro Planowania Przestrzennego należy do najlepszych tego typu instytucji w Polsce.

Sejmik przyjął też stanowisko w sprawie planu finansowego Narodowego Funduszu Zdrowia na 2011 rok. Już na początku radni wyrażają w nim zdecydowany sprzeciw wobec konstrukcji planu finansowego NFZ. Fundusz planuje bowiem przeznaczyć na świadczenia zdrowotne dla mieszkańców naszego regionu identyczną kwotę jak w roku bieżącym. Jeśli chodzi o podział środków, to niepokój radnych budzi niedoszacowanie priorytetowych dla województwa rodzajów świadczeń, takich jak opieka paliatywna i hospicyjna, rehabilitacja lecznicza, ambulatoryjna opieka specjalistyczna oraz opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień. Radni przypominają, że „region łódzki należy do najszybciej starzejących się w Polsce i charakteryzuje się najwyższymi współczynnikami zapadalności na choroby, stanowiące główne przyczyny zgonów". Radni zwracają uwagę, że „placówki ochrony zdrowia w naszym województwie podejmowały liczne działania restrukturyzacyjne. Dzięki tym zmianom znacznie ograniczono koszty ich funkcjonowania. Zmniejszenie finansowania usług medycznych przez NFZ doprowadzi do sytuacji, w której niemożliwe stanie się nie tylko racjonalne wykorzystanie wysokospecjalistycznego sprzętu, ale też sprawne funkcjonowanie zmodernizowanych oddziałów". W związku z tym sejmik apeluje o dokonanie zmian w planie finansowym NFZ na rok 2011, które uwzględnią potrzeby zdrowotne pacjentów i sytuację finansową jednostek ochrony zdrowia w województwie łódzkim.

Rafał Jaśkowski

830. rocznica pierwszego sejmu w Łęczycy

Kiedy losy Polski piastowskiej zbiegły się z rozbiciem dzielnicowym, ziemia łęczycka, zajmująca obszar w centrum kraju, przypadła jako tzw. „oprawa wdowia" księżnej Salomei, wdowie po Bolesławie Krzywoustym

Zamieszkała ona w grodzie łęczyckim ze swoimi małoletnimi synami Henrykiem, zwanym później Sandomierskim, i Kazimierzem, nazwanym Sprawiedliwym. Salomea miała ambicje, aby Łęczyca, która jako gród znajdowała się niegdyś na terenie dzisiejszej wsi Tum, stała się stolicą Polski centralnej. Za jej życia rozpoczęto, na fundamentach starego opactwa benedyktynów z końca X wieku, budowę romańskiej świątyni, która miała rywalizować pod względem architektonicznym z kościołem romańskim w Krakowie. Księżna nie doczekała jednak zakończenia budowy kolegiaty, ale portal romański, witający pielgrzymów odwiedzających dziś kościół, powstał jeszcze za jej życia. Syn Salomei Kazimierz Sprawiedliwy otrzymał przydomek z powodu ważnego wydarzenia, które odbyło się właśnie w archikolegiacie łęczyckiej w Tumie w roku 1180. Wydarzenie to przez wielu historyków nazywane jest pierwszym sejmem. Rozbicie dzielnicowe wiązało się z tzw. zasadą seniioratu i instytucją wielkiego księcia (dux Maximus, dux totus Poloniae). Zgodnie z wolą Krzywoustego, seniorzy mieli pełnić rolę zwierzchników. Jednak od 1138 roku, czyli po wejściu w życie testamentu Bolesława Krzywoustego, Polska stała się „widownią częstych przewrotów politycznych" w związku z walką o tron. W roku 1177 na tron został wyniesiony Kazimierz Sprawiedliwy i, aby utwierdzić się we władzy, postanowił wprowadzić pewne ustępstwa na rzecz Kościoła, odgrywającego wielką rolę w państwie. Postanowił także zmienić pewne zwyczaje. Wejście na tron Kazimierza Sprawiedliwego wiązało się z odsunięciem od tronu Mieszka Starego, najstarszego wówczas wśród Piastów seniora. W roku 1180 w Łęczycy został zwołany zjazd. Do grodu nad Bzurą przyjechali dostojnicy świeccy i kościelni: arcybiskup i siedmiu biskupów, książęta piastowscy, przedstawiciele rycerstwa i mieszczan. Wydarzenie było wyjątkowe, nic więc dziwnego, że 700 lat później zostało uwiecznione przez mistrza pędzla z Krakowa Jana Matejkę i nazwane „pierwszym sejmem". Znalazło się w cyklu obrazów przedstawiających „Dzieje cywilizacji w Polsce". Obraz obecnie jest własnością Muzeum Narodowego w Warszawie i oglądać go można w Zamku Królewskim w Warszawie. Na temat zjazdu łęczyckiego w 1180 roku zachowały się dwa źródła. Jednym z nich jest papieska bulla Aleksandra III z 28 marca 1181 roku (zachowana w odpisie Długosza oraz innej kopii, przedrukowanej przez Augusta Bielowskiego). Bulla jest swoistą odpowiedzią na prośbę zatwierdzenia zarządzenia. Drugim dokumentem jest kronika Wincentego Kadłubka, powstała jeszcze przed śmiercią Kazimierza Sprawiedliwego (1194 r.). Bulla i kronika mówią m.in. o zniesieniu prawa zabierania zboża ze stodół „paueperum" i zabierania koni na tzw. „podwody". Oznaczało to, że zostały zniesione praktyki opróżniania spichlerzy biednych oraz porywania koni przez wielmoży, z wyjątkiem sytuacji zagrożenia prowincji przez nieprzyjaciół. Papież w bulli nazywa Kazimierza Sprawiedliwego „duci Poloniae", co jest swoistym potwierdzeniem jego zwierzchnictwa na ziemiach polskich.

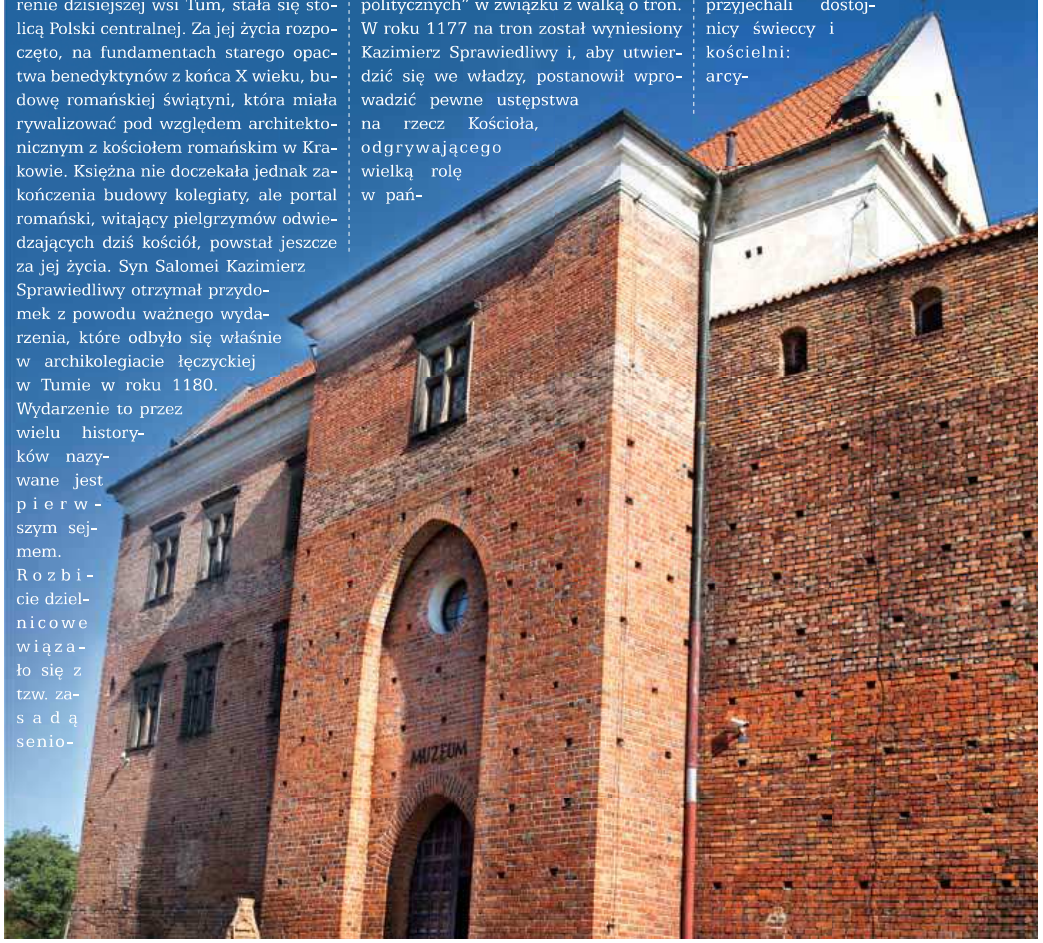

Tryptyk projektu Jana Wydry, nawiązujący do łęczyckiego sejmu z 1180 roku

Zatwierdzony przez papieża statut łęczycki usuwał zasadę senioratu i przyjmował dziedziczenie tronu wielkoksiążęcego, tzw. pryncypatu, czyli zwierzchniej władzy nad całą Polską, w tym nad książętami dzielnicowymi. Statut znosił także pewne zwyczaje wobec duchownych, tzw. „ius spolii"(prawo łupu), czyli gwarantował w pewnym stopniu nienaruszalność dóbr. Pozwalał także na przekazywanie majątku po zmarłym biskupie na rzecz Kościoła i znosił w tym zakresie pewne nadużycia, które wówczas miały miejsce. Zniesiono konfiskatę dóbr zmarłych biskupów, wprowadzając „klątwę", gdyby ktoś takiej grabieży dokonał i dóbr nie zwrócił. Zniesienie „ius spolii" było na ówczesne czasy prawem, rozpoczynającym pewien trend w Europie. W Niemczech zniesiono ten przywilej dwadzieścia lat później.

Wielu historyków uważa, że statut łęczycki stał się swoistym immunitetem do kształtowania się społeczeństwa stanowego. Określa się, że nie był to pierwszy przywilej dla kleru, ale pierwszy statut ziemski, wydany z udziałem Kościoła i panów świeckich. Zatwierdzenie statutu przez papieża w 1181 roku i cesarza, prawdopodobnie w roku 1184, było zatwierdzeniem rządów Kazimierza Sprawiedliwego, który pomimo braku starszeństwa wśród swych braci od roku 1171 rozpoczął nowy sposób sprawowania władzy uzurpatora. Poparty przez różne środowiska opiniotwórcze, otrzymał także poparcie społeczne, ale nie kończyło to jednoznacznie walki o władzę w państwie.

W roku 1929 marszałek Sejmu II Rzeczypospolitej ogłosił konkurs na malowidło, dekorujące salę sejmową. Zgłosiło się wówczas wielu polskich artystów. Niektórzy przedstawili właśnie zjazd łęczycki jako pierwszy polski sejm. Konkurs nie został rozstrzygnięty, ale do dziś w Zamku Królewskim w Łęczycy można podziwiać tryptyk – projekt Jana Wydry, nawiązujący do łęczyckiego sejmu z 1180 roku. Niezależnie, czy będziemy uważać wydarzenie z roku 1180 za pierwszy sejm w Polsce, czy inne daty i miejsca, możemy być dumni, że nasz region uczestniczył w dziejach historii Polski, a my chodzimy ścieżkami, po których stąpali dostojnicy i dygnitarze, królowie i książęta, i to właśnie tu kształtowała się tożsamość naszego regionu i ojczyzny.

Janusz Jankowski

Taras z widokiem na historię

100 archeologów z całej Polski oraz znany włoski mediewista prof. Giuseppe Muollo przyjechali do Tumu

Zdjęcie lotnicze - stanowisko archeologiczne w Tumie i archikolegiata

Kierujący badaniami dyrektor muzeum prof. Ryszard Grygiel zaprezentował bramę grodu – jest to pierwsze takie odkrycie w Polsce. Na podstawie ustaleń archeologów grodzisko zostanie zrekonstruowane i stanie się zasadniczą częścią parku kulturowego, który w 2014 r. powstanie w ramach projektu „Tum – perła romańskiego szlaku".

Położone wśród podmokłych łąk tumskie grodzisko to pierwsza Łęczyca; dziś miasto znajduje się niewiele ponad kilometr na zachód. Historia grodziska rozpoczyna się w połowie IX w., najstarsze znaleziska datuje się na około 850 r. Okres świetności gród przeżywał w XI i XII w. Był wówczas jednym z ważniejszych ośrodków administracyjnych, wojskowych i gospodarczych państwa Piastów, zdecydowanie najważniejszym na terenie dzisiejszego województwa łódzkiego. Należał do grupy kilku grodów w kraju, które w razie potrzeby mogły pełnić funkcje stolicy. W 1107 r. gród został doszczętnie spalony i zdobyty przez wojska Bolesława Krzywoustego. Rywalizował on o władzę ze swoim bratem Zbigniewem, który miał tam wówczas siedzibę. Doceniając strategiczne położenie ośrodka na styku dwóch dzielnic – Mazowsza i Wielkopolski – Krzywousty polecił odbudować tumski gród. Po jego śmierci gród wszedł w skład tzw. wdowiej oprawy drugiej żony księcia Salomei i od 1138 r. przez sześć lat był jej siedzibą. W 1141 r. kilkaset metrów na północny wschód rozpoczęto z inicjatywy księżnej budowę monumentalnej bazyliki (znanej dziś jako tumska archikolegiata). Konsekrowano ją w 1161 r. W wiekach XIII i XIV gród stał się siedzibą kasztelanów łęczyckich, a po najeździe krzyżackim w 1331 r. został opuszczony.

Tumskie grodzisko należy do muzeum od 1937 r. Pierwszy dyrektor tej placówki Jan Manugiewicz zakupił je z myślą o prowadzeniu tam badań archeologicznych. Wybuch wojny uniemożliwił realizację planów. Prof. Konrad Jażdżewski, wieloletni dyrektor MAiE i twórca łódzkiego ośrodka archeologicznego, wprowadził archeologów na to miejsce w 1948 r. Jażdżewski i jego uczniowie (przede wszystkim prof. Andrzej Nadolski) kontynuowali prace do połowy lat 50. Choć przebadano niewielką część grodziska, udało się odkryć dwie studnie. Archeolodzy wrócili do Tumu w 2009 r.

Zasadniczym celem, jaki postawił sobie i swoim współpracownikom prof. Ryszard Grygiel, było odkrycie bramy grodu, której obecność decyduje o historycznej wiarygodności rekonstrukcji. Aby nie osłabiać obronności grodu, zbudowano wąską (około 3-metrową) bramę, która stanowiła niewielką cześć wałów. Odnalezienie jej było trudne, zwłaszcza że nie udało się to dotąd w wypadku żadnego polskiego grodu. Sukces archeologów z łódzkiego muzeum trudno więc przecenić, tym bardziej że wydarli temu miejscu jeszcze inne tajemnice. Najstarszy wał z około 850 r. stanowi założenie, na którym pół wieku później wzniesiono konstrukcję kolejnego wału z drewna i gliny. Został on wzniesiony z długich dębowych bierwion i ułożonych w poprzek nich znacznie krótszych belek. Konstrukcja była pokryta ziemią i gliną, co znacznie utrudniało spalenie grodu, choć – jak dowodzi wyczyn wojsk Krzywoustego – nie zawsze uniemożliwiało. Po odbudowie około 1110 roku stanowił on szczytowe osiągnięcie ówczesnej inżynierii obronnej. Wał, o identycznej jak przed pożarem konstrukcji, wznosił się na wysokość 10 metrów i z zewnątrz obłożony był kamiennym licem. Wejście do grodu znajdowało się w północnej części wału na wysokości 2 metrów od podstawy. Wrota bramy zamocowane były na dębowych balach, które jednoczenie podtrzymywały konstrukcję wału. Aby dostać się do grodu, trzeba było pokonać długi, ponad 30-metrowy pomost, który wiódł przez trzy fosy otaczające wysoki wał. Pomost w sytuacji zagrożenia z zewnątrz można było rozebrać lub spalić. Pierwsza fosa wewnętrzna miała za zadanie przyjmowanie wód opadowych i występującej z brzegów Bzury. Drugą, zasadniczą fosą, płynęła rzeka. Trzecia, zewnętrza, była zagłębieniem w ziemi, rozciągającym się na łąkach. Dostępu do grodu broniła dodatkowo palisada z zaostrzonych bali. Zarówno fortyfikacja złożona z trzech fos, jak i pomost, były rozwiązaniami, które nie występują w innych grodach na ziemiach polskich, co nadaje ustaleniom łódzkich badaczy szczególną wartość naukową.

Archeolodzy zostali zaproszeni do Tumu w nieprzypadkowym momencie – właśnie teraz wykopaliska obejmują największą powierzchnię; można więc obejrzeć najwięcej szczegółów konstrukcyjnych. Goście podkreślali znaczną skalę badań – wykopaliska pod Łęczycą należą do największych w kraju. Wśród zaproszonych archeologów z Polski znalazły się takie autorytety, jak prof. Andrzej Wyrwa z Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, a zarazem dyrektor Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, prof. Przemysław Urbańczyk z Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie, czy Wiesław Zajączkowski, dyrektor Muzeum Archeologicznego w Biskupinie. W spotkaniu brali również udział przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi z członkiem zarządu Elżbietą Hibner oraz Starostwa Powiatowego w Łęczycy i Urzędu Miasta w Łęczycy.

Profil wału

Konstrukcja bramy grodu

Konstrukcja bramy grodu

Widok odsłoniętej konstrukcji wału z zewnątrz

Uczestnicy tumskiego spotkania mieli okazję zobaczyć zabytki odkryte przez naukowców w grodzisku. Najbardziej cieszą oko kunsztowne przedmioty, świadczące o wysokiej pozycji społecznej mieszkańców grodu i poświadczające jego rangę: biżuteria ze srebra wysokiej próby, srebrne i brązowe aplikacje naszywane na odzież, ażurowe okucie księgi, przenośny zegar słoneczny. Unikatowy jest pierścień z łacińską inskrypcją, istnieje jedynie pięć podobnych w Europie. Odkryto też wiele fragmentów naczyń ceramicznych, broń – włócznie, topory bojowe, ostrogi, groty strzał i inne przedmioty codziennego użytku.

Obok zrekonstruowanego grodziska w skład planowanego parku kulturowego wejdzie pawilon muzealny. Znajdzie tam miejsce sala ekspozycyjna, gdzie będzie prezentowana wystawa „Początki Polski". Zobaczymy na niej zabytki z grodziska oraz obiekty wypożyczone w muzeów w całym kraju. Pawilon będzie także pełnił funkcje konferencyjne i magazynowe. Taras widokowy pozwoli na podziwianie widoku na archikolegiatę, zrekonstruowane grodzisko i czternastowieczny zamek w Łęczycy. Projektowany park kulturowy przybliży wiele aspektów historii i kultury regionu łęczyckiego. Powstanie bowiem także miniskansen etnograficzny, złożony z zagrody średniozamożnego chłopa z przełomu XIX i XX w., wiatraku i kuźni.

Barbara Chlebowska
Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi

Autorka dziękuje prof. dr. hab. Ryszardowi Grygielowi za konsultację

Ogólny widok miejsca prac archeologicznych

Nowa wieża łódzkiego lotniska

Na terenie Portu Lotniczego im. Władysława Reymonta w Łodzi odbyła się (13 września) uroczystość wmurowania aktu erekcyjnego pod budowę nowej wieży kontroli ruchu lotniczego. W uroczystości uczestniczyli m.in. Włodzimierz Fisiak, marszałek województwa, Witold Stępień, wicemarszałek, oraz Marek Mazur, przewodniczący sejmiku.

Blisko 12 mln zł ma kosztować nowa wieża kontroli ruchu lotniczego w Porcie Lotniczym im. Władysława Reymonta w Łodzi, składająca się z 2-kondygnacyjnej części administracyjno-technicznej oraz 5-kondygnacyjnej wieży. Budowa wieży ma się zakończyć w lipcu 2011 roku.

Inwestycja w człowieka

Rada Organizacji Pozarządowych Województwa Łódzkiego zorganizowała 13 października w Instytucie Europejskim konferencję „PO KL dla organizacji pozarządowych – plany działania 2011". Do korzystania z unijnego wsparcia zachęcała Elżbieta Hibner, członek zarządu województwa łódzkiego.

Konferencja stanowiła okazję do zapoznania się z projektami, które będą realizowane w Łódzkiem w przyszłym roku. Wzięli w niej udział przedstawiciele WUP w Łodzi, Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych oraz Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, przedstawiciele organizacji z województwa, pragnących zrealizować projekty w ramach PO KL. - Chciałam podziękować za dotychczasową aktywność i rezultaty – mówiła otwierając konferencję Elżbieta Hibner. – Za sprawą stowarzyszeń lub fundacji budują państwo społeczeństwo obywatelskie i jednocześnie przedsiębiorcze. To nasza ogromna siła.

Przyjaciele z Verdun

Na zaproszenie władz miasta i gminy Koluszki oraz Lokalnej Grupy Działania „Mroga" województwo łódzkie odwiedzili Robert Weiten, wicemer Verdun, oraz Jean-Philippe Tramontin, dyrektor LGD „Pays de Verdun". 15 września spotkali się z Włodzimierzem Fisiakiem i przedstawicielami departamentów Urzędu Marszałkowskiego, realizujących związany z I wojną światową projekt „Muzeum w przestrzeni" oraz samorządowcami.

– Wielkie wrażenie robi na mnie tempo realizacji waszych planów – mówił Robert Weiten. – Kiedy przyjechałem do Koluszek dwa lata temu, wszystko było w fazie pomysłów. Dziś projekt jest wcielany w życie. – Wierzę, że nasza współpraca przyniesie wspaniałe efekty – powiedział marszałek Włodzimierz Fisiak. Goście odwiedzili cmentarz wojenny w Pustułce (gm. Brzeziny).

17 września francuscy goście wzięli udział w konferencji na temat przebiegu działań I wojny światowej na terenie obecnego województwa łódzkiego i projektów turystycznych. Konferencje pod patronatem marszałka województwa organizowane są w Koluszkach od 2007 r. „Operacja łódzka" jako projekt turystyczny staje się rzeczywistością. Wstępnie wytyczono już szlaki na terenie gminy Koluszki. Jeszcze w tym roku ukaże się pierwszy przewodnik historyczno-turystyczny, opracowany w Departamencie Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego. 2 października 2010 r. zainaugurowano budowę „żywego skansenu" – Centrum Folkloru Polskiego w Nagawkach (gmina Dmosin). Znajdzie się w nim miejsce na ekspozycję, dotyczącą walk na ziemi łódzkiej w latach 1914-1915 i na amfiteatr, w którym prezentowane będą wojenne widowiska typu „dźwięk i światło". Skansen powstanie w ciągu roku, a pomocy w organizacji spektakli udzieli właśnie Verdun. Współpraca polsko-francuska rozpoczęła się w 2008 r. Jej celem jest wspólny projekt turystyczny, związany z bitwą łódzką w 1914 r. Verdun to miasto symbol, miejsce krwawej bitwy w czasie I wojny światowej.

Rocznica 17 września

Główne uroczystości związane z 71. rocznicą napaści ZSRR na Polskę odbyły się w Łodzi przy pomniku Katyńskim. Władze samorządowe, kombatanci i przedstawiciele służb mundurowych oraz organizacji społecznych oddali hołd zesłanym i zamordowanym na Wschodzie. Nad symboliczną mogiłą pochylił się Włodzimierz Fisiak, marszałek województwa łódzkiego. Pomnik Katyński przy ul. Łąkowej jest wyrazem hołdu dla pomordowanych z obozów w Kozielsku, Starobielsku, Ostaszkowie oraz w innych, nieznanych jeszcze miejscach zbrodni. W podstawie cokołu umieszczono urnę z ziemią z miejsc kaźni.

– Dzisiejsza uroczystość dla łódzkiego środowiska katyńskiego ma znaczenie szczególne. Przed dwudziestu laty, 16 września 1990 r., został odsłonięty i poświęcony pomnik Katyński. Upamiętnia on ludobójstwo, dokonane wiosną 1940 r. przez NKWD na obywatelach polskich – mówił prezes zarządu stowarzyszenia „Rodzina Katyńska" Janusz Lange.

Dożynki prezydenckie

Bronisław Komorowski, prezydent RP, uczestniczył w święcie plonów w Spale. Gospodarzem uroczystości był Włodzimierz Fisiak, marszałek województwa. Obchody rozpoczęły się przy tablicy pamiątkowej prezydenta Ignacego Mościckiego, z którego inicjatywy w II RP organizowano tu dożynki prezydenckie. Następnie uczestnicy przeszli do kaplicy polowej AK, w której odbyła się msza święta. Z kościoła prezydencka para i goście przejechali bryczkami na stadion COS, gdzie wręczono prezydentowi bochen chleba, wypieczonego z tegorocznych zbóż, oraz wieniec z województwa opolskiego, który zwyciężył w konkursie wieńców dożynkowych. Zwracając się do rolników i zaproszonych gości, wśród których byli minister rolnictwa i rozwoju wsi Marek Sawicki, infrastruktury Cezary Grabarczyk oraz szef kancelarii prezydenta Jacek Michałowski, prezydent zapowiedział, że zaangażuje się w rozwiązywanie problemów wsi. Włodzimierz Fisiak podkreślał wyjątkowość Spały. – To miejsce nasycone niepowtarzalnym klimatem i niezwykłą historią,ważne dla polskiego sportu. W dożynkach wzięli udział m.in. Witold Stępień, wicemarszałek województwa, Marek Mazur, przewodniczący sejmiku oraz Jolanta Chełmińska, wojewoda łódzki.

Święto kwiatów i warzyw w Skierniewicach

Tysiące osób bawiło się na Skierniewickim Święcie Kwiatów, Owoców i Warzyw. Byli wśród nich Elżbieta Hibner oraz Dariusz Klimczak, członkowie zarządu województwa łódzkiego.

Dopisała pogoda, dlatego do Skierniewic przyjechali goście z całego województwa łódzkiego, a nawet z zagranicy.

Impreza rozpoczęła się 18 września w sobotę, świąteczną paradą i widowiskiem plenerowym „U źródeł życia" w wykonaniu Akademii Tańca 4-20. W hali Ośrodka Sport i Rekreacji odbyły się targi ogrodniczo-rolne oraz konkurs na największy owoc i największe warzywo. Jak co roku najwięcej emocji wzbudził sobotni konkurs „Miasto pięknych dziewcząt", w którym kobiety rywalizowały o tytuł „Kwiat Skierniewic 2010"

Wizyta na Węgrzech

Delegacja województwa łódzkiego z wicemarszałkiem Arturem Bagieńskim, na zaproszenie władz węgierskiego regionu partnerskiego Csongrad, odwiedziła stolicę regionu Szeged, gdzie wzięła udział w uroczystości upamiętniającej ofiary zbrodni katyńskiej. W reprezentacji naszego województwa znalazła się Irena Nowacka, radna sejmiku województwa.

Delegacja zwiedziła w Szegedzie wystawę poświęconą „Solidarności" i spotkała się z prezydentem regionu, parlamentarzystką Anną Magyar. Rozmawiano o zbliżających się wyborach samorządowych w obu regionach i podsumowano ostatnie cztery lata współpracy pomiędzy województwem łódzkim i województwem Csongrad. Region Csongrad ubiega się o organizację w 2012 r. tygodnia polskiego pn. „Dzień przyjaźni polsko-węgierskiej", na uroczystość zaproszeni są prezydenci obu krajów. Węgrzy wystąpili również z koncepcją utworzenia biura polskiego w Szegedzie i biura węgierskiego w Łodzi. W Morahalom zapalono znicze pod tablicą pamiątkową, poświęconą polskim żołnierzom i cywilom, którzy znaleźli schronienie na Węgrzech w obozach dla uchodźców w latach 1939-1945. Dzień później – 17 września – delegacja regionu łódzkiego uczestniczyła w konferencji poświęconej pamięci ofiar zbrodni katyńskiej. Uroczystego otwarcia konferencji dokonali Anna Magyar, prezydent regionu, i Roman Kowalski, ambasador Polski w Budapeszcie. Wśród gości byli przedstawiciele stowarzyszenia Rodzina Katyńska w Łodzi, władz regionu Csongrad, ministerstwa i parlamentu RW oraz uniwersytetu w Szegedzie, Polskiego Stowarzyszenia Kulturalnego im. Józefa Bema na Węgrzech, księża, reprezentanci Generalnego Konsulatu Honorowego RW w Łodzi, Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Węgierskiej, Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa oraz społeczność węgierska i polska na Węgrzech.

Honory dla Barroso

W poniedziałek do Łodzi przyjechał przewodniczący Komisji Europejskiej. Odebrał tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Łódzkiego za zaangażowanie na rzecz Unii Europejskiej i spotkał się z politykami. W rozmowach z J.M.Barroso uczestniczył m.in. Włodzimierz Fisiak, marszałek województwa łódzkiego.

Uroczystość wręczenia doktoratu odbyła się w „Paragrafie", w auli Wydziału Prawa i Administracji UŁ. Laudację wygłosiła prof. Elżbieta Oleksy. Ten tytuł przyznaje się za wybitne osiągnięcia badawcze, czasem za wkład w rozwój danej dyscypliny bądź za osobiste zaangażowanie na rzecz społeczeństwa. W wypadku pana Barroso takie wyróżnienie jest potrzykroć zasłużone – stwierdziła.

Przewodniczący Komisji Europejskiej powiedział w swoim wystąpieniu, że potrzebujemy silnej Europy, za którą nie będziemy się wstydzić. Albo razem odniesiemy sukces, albo każdy z nas poniesie porażkę – przestrzegał Barroso.

Wyróżnienia gratulował przewodniczącemu marszałek Włodzimierz Fisiak. Pańskie doświadczenie polityczne i działalność społeczna od zawsze nasycone były wartościami, promującymi ludzką godność – mówił. – Walcząc o demokratyzację swojego kraju, a następnie o jednolity i wolny od konfliktów Stary Kontynent, dał się pan poznać jako entuzjasta wolności i równości. Z funkcją przewodniczącego Komisji Europejskiej wziął pan na swoje barki trudne zadanie zintegrowania „starych" i „nowych" członków Unii. Dzisiejsza godność, nadana panu przez Uniwersytet Łódzki, jest jednym z dowodów na to, że ze swej misji wywiązuje się pan znakomicie. Portugalski laureat literackiej Nagrody Nobla, zmarły niedawno Jose Saramago, napisał, iż „Każdy ma taki świat, jaki widzą jego oczy". Cieszy, iż nasze spojrzenia skierowane są w jednym kierunku – w stronę zjednoczonej Europy.

Po uroczystości na uniwersytecie przewodniczący pozował do wspólnego zdjęcia z wolontariuszami, promującymi Łódź jako Europejską Stolicę Kultury w 2016 roku. Następnie pojechał na spotkanie z władzami miasta, województwa oraz rektorami wyższych uczelni w Instytucie Europejskim. Tam zjadł obiad z marszałkiem Włodzimierzem Fisiakiem, wojewodą Jolantą Chełmińską i Tomaszem Sadzyńskim, pełniącym funkcję prezydenta Łodzi.

Na zakończenie wizyty w instytucie Jose Manuel Barroso złożył kwiaty pod tablicą upamiętniającą siedzibę Zarządu Regionalnego NSZZ „Solidarność" Ziemi Łódzkiej oraz obejrzał pamiątkową wystawę, poświęconą tej organizacji. Jose Manuel Barroso karierę polityczną rozpoczął w 1985 roku, jako poseł portugalskiego parlamentu i sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych. Był też ministrem spraw zagranicznych i premierem rządu Portugalii. Od 2004 r. kieruje Komisją Europejską.

Przestrzegali przed paleniem

5 października w Urzędzie Marszałkowskim w Łodzi odbyła się ogólnopolska konferencja naukowo-szkoleniowa na temat: „Zwiększenie roli samorządów w ochronie zdrowia społeczeństwa przed ryzykiem chorób odtytoniowych", zorganizowana z inicjatywy Marka Mazura, przewodniczącego Sejmiku Województwa Łódzkiego. Wziął w niej udział Dariusz Klimczak, członek zarządu województwa.

Była to pierwsza konferencja w Polsce, która bezpośrednio odnosiła się do nowej sytuacji prawnej po nowelizacji ustawy „O ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych". Nowe prawo wejdzie w życie 15 listopada. Prelegenci przedstawili m.in. skutki narażenia Polaków na dym tytoniowy i światową strategię dotyczącą tego problemu. Zaprezentowano również krajową strategię ochrony zdrowia. Uczestnicy przyjęli deklarację lokalnych inicjatyw na rzecz tworzenia środowisk wolnych od dymu tytoniowego. Konferencję współorganizowały: Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), Uniwersytet Medyczny w Łodzi oraz samorząd Województwa Łódzkiego.

Eurogmina

W ostatnich miesiącach gmina Uniejów otrzymała wiele nagród i wyróżnień. Przez dziennik „Rzeczpospolita" została uznana za najlepszą gminę miejską pod względem wykorzystania środków unijnych w 2009 roku. Wśród gmin o najwyższych dochodach budżetowych, pochodzących z funduszy unijnych, Uniejów zwyciężył, deklasując wielu rywali, m.in. Hel i Wisłę. 20 lipca wyróżnienie z rąk Jerzego Buzka, przewodniczącego Parlamentu Europejskiego, podczas specjalnej gali w Warszawie z udziałem minister Elżbiety Bieńkowskiej odebrał Józef Kaczmarek, burmistrz miasta i gminy Uniejów.

Gmina Uniejów otrzymała również zaszczytny tytuł Europejskiej Gminy-Europejskiego Miasta województwa łódzkiego. Celem rankingu, ogłoszonego po raz czwarty przez „Dziennik Gazetę Prawną", było wskazanie samorządów, które zdobyły najwięcej środków unijnych w latach 2007 – 2013. Pomyślnie dla gminy Uniejów zakończył się również plebiscyt „Eurogmina". Została nominowana w kilku kategoriach. 9-osobowa kapituła przyznała miastu Uniejów tytuł „Uzdrowiska Roku". Jest to wyraz uznania dla działań, podejmowanych przez burmistrza miasta Józefa Kaczmarka i samorządu. 10 września w Muzeum Miasta Łodzi przewodniczący Rady Miejskiej Janusz Kosmalski odebrał statuetkę Eurogmina 2009.

Inwestycja w kompetencje

Zbliża się półmetek wdrażania POKL – największego w historii programu, finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego. W ramach EFS finansowane są działania związane z inwestowaniem w potencjał społeczny naszego kraju m.in. poprzez wzrost zatrudnienia i podnoszenie poziomu wykształcenia społeczeństwa. Do realizacji tych założeń powstał Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Na poziomie krajowym są wspierane systemy i struktury, natomiast działania realizowane w regionach skierowane są do osób i grup społecznych. Instytucjami realizującymi założenia POKL w regionie są Urząd Marszałkowski w Łodzi i Wojewódzki Urząd Pracy.

Włodzimierz Fisiak, marszałek województwa łódzkiego: Program został zaprojektowany w taki sposób, aby jego działania, które skupiają się wokół człowieka, były komplementarne z działaniami przewidzianymi w Regionalnym Programie Operacyjnym, z którego finansowane są tzw. projekty twarde. Hasło przewodnie „człowiek – najlepsza inwestycja".

POKL w liczbach

Do końca września 2010 roku zostało ogłoszonych 38 konkursów w ramach POKL. Dzięki środkom unijnym prawie 230 beneficjentów uzyskało pieniądze na realizację projektów w ramach Priorytetu VIII. Dofinansowane na kwotę blisko 165 mln zł przedsięwzięcia pozwoliły m.in. na podwyższenie kwalifikacji pracowników branży budowlanej, bankierów, grafików, pracowników branży spa&wellness. Pieniądze z EFS przeznaczone zostały również na projekty związane z rozwijaniem umiejętności obsługi klienta, rozwój kwalifikacji pracowników z dziedziny turystyki konnej, transportu, a także kaskaderów filmowych. Szkolenia skierowane są do doktorantów, studentów i absolwentów, a także do osób po 45. roku życia.

Projekty związane z rozwojem edukacji realizuje ponad 500 beneficjentów. Ponad 46 mln przeznaczonych zostało na utworzenie nowych lub wsparcie już istniejących przedszkoli. 124 mln zł trafiło do szkół podstawowych i ponadgimnazjalnych. Szkoły zawodowe realizują projekty na kwotę ponad 17 mln zł. Środki te umożliwiają wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z terenów wiejskich.

Dzięki podpisanym umowom gminy z województwa łódzkiego otrzymały ponad 7 mln zł. Dofinansowane zostały oddolne inicjatywy mieszkańców terenów wiejskich, wpływające na podwyższenie jakości edukacji na tych terenach.

Łódzka Akademia POKL

Od początku szczególne znaczenie dla pracowników Departamentu ds. PO Kapitał Ludzki, ale i dla projektodawców, mają spotkania informacyjne i warsztaty.

Łódzka Akademia POKL to inicjatywa Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi, usprawniająca wdrażanie PO Kapitał Ludzki w formie warsztatów i przygotowująca beneficjentów do realizacji projektów. Spotkania edukacyjne rozpoczęły się w styczniu 2009 r., a ich tematyka była sukcesywnie wzbogacana o kolejne zagadnienia, dotyczące przygotowania i realizacji projektów oraz wdrażania PO Kapitał Ludzki. W 2009 r. odbyło się 250 warsztatów, w których udział wzięło ponad 3300 osób.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom beneficjentów, w 2010 roku Łódzka Akademia PO KL zmieniła formułę. W styczniu odbyły się pierwsze warsztaty w ramach nowego cyklu „B PLUS", poruszającego zagadnienia związane z realizacją projektów, ich rozliczeniem, ewaluacją, promocją i kontrolą.

Popularyzacja dobrych rozwiązań

W 2009 roku Departament ds. PO KL zorganizował dwie innowacyjne konferencje z cyklu „Dobre praktyki w ramach POKL – ucz się od najlepszych!". Pierwsza dotyczyła Priorytetu VIII i odbyła się we wrześniu 2009 r. Druga, dotycząca Priorytetu IX, miesiąc później. Innowacyjny charakter konferencji polegał na nowatorskim podejściu do przekazywania informacji i edukowania potencjalnych beneficjentów poprzez prezentowanie wzorcowych projektów już realizowanych.

Innym ciekawym przedsięwzięciem była wycieczka „W drodze po fundusze" do beneficjentów, realizujących projekty finansowane z EFS. Przedstawiciele regionalnych mediów osobiście zapoznawali się z przebiegiem realizacji projektów w ramach POKL w regionie.

Wsparcie powiatów i uczelni

Rok temu podjęto działania, mające na celu zwiększenie skuteczności powiatów w staraniach o środki w ramach POKL. W grudniu 2009 r. zostało przeprowadzone badanie ankietowe pt. „Mapa białych plam POKL w województwie łódzkim", stanowiące pierwszy etap realizacji strategii wsparcia pięciu najsłabszych powiatów województwa w aplikowaniu o środki unijne. Powiaty uzyskały wsparcie w postaci warsztatowych spotkań informacyjno-szkoleniowych.

Natomiast na konferencji pt. „Uczelnie wyższe fundamentem rozwoju regionu łódzkiego", która odbyła się na Uniwersytecie Łódzkim, poruszono kwestię pozyskiwania przez szkoły wyższe środków w ramach POKL. Swoje projekty zaprezentowali reprezentanci uczelni. Konferencja zainaugurowała program wsparcia pt. „Kapitalne uczelnie w Łódzkiem", który ma pomagać państwowym szkołom wyższym w staraniach o dofinansowanie z Unii Europejskiej w ramach POKL.

Od początku wdrażania, w ramach 38 konkursów, ogłoszonych w ramach priorytetów VIII-IX, podpisano 736 umów o dofinansowanie realizacji projektów na łączną kwotę ponad 408.528.178 zł.

Departament ds. PO Kapitał Ludzki
Urzędu Marszakowskiego w Łodzi

Kultura do kwadratu

Od 2006 roku wydatki na kulturę w województwie łódzkim systematycznie rosną. Wizytówką regionu są udane inwestycje w infrastrukturę kultury: nowa powierzchnia wystawiennicza Muzeum Sztuki w Łodzi – ms², nowoczesna filharmonia, cztery sceny regionalne Teatru im. Stefana Jaracza oraz stale wzbogacana oferta kulturalna. Przed zarządem nowe wyzwania: modernizacja Teatru Wielkiego w Łodzi i realizacja projektu rekonstrukcji wczesnopiastowskiego grodu w Tumie. Bilans ostatnich lat pozwala pewnie patrzeć w przyszłość.

W 2008 roku otwarto dla zwiedzających nowy oddział Muzeum Sztuki w Łodzi – ms²

Fakty i liczby

W 2010 roku samorząd województwa łódzkiego przeznaczył na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego blisko 88 mln zł, co sytuuje nas w czołówce polskich regionów. Konsekwentnie prowadzona, spójna polityka kulturalna, oparta na utrzymaniu i rozwijaniu instytucji kultury o zasięgu regionalnym oraz na wspieraniu organizacji pozarządowych, ma na celu z jednej strony pobudzenie życia kulturalnego, a z drugiej – aktywności kulturalnej mieszkańców regionu. Obie role – organizatora i mecenasa – są dla zarządu jednakowo istotne. Środki przeznaczane na samorządowe instytucje od kilku lat stanowią ponad 95 proc. wszystkich wydatków na kulturę w województwie, ale wsparcie dla sektora NGO także systematycznie się zwiększa. Mecenat województwa to nie tylko otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych (w ostatnich latach kwota przeznaczona na konkursy wzrosła trzykrotnie), lecz także jednorazowe stypendia artystyczne marszałka województwa łódzkiego, otwarty konkurs ofert dotyczący konserwacji zabytków (2 mln zł w 2010 r.), nagrody marszałka dla wybitnych twórców i osób szczególnie zaangażowanych w pracę na rzecz kultury.

Każda inwestycja w kulturę pozytywnie wpływa na wizerunek regionu, wzmacnia też kreatywność mieszkańców i sprzyja ich integracji – zapewnia marszałek Włodzimierz Fisiak.

Inwestycje

Całkowita wartość inwestycji, zrealizowanych w ciągu ostatnich czterech lat i prowadzonych obecnie w dziedzinie kultury wynosi w województwie blisko 180 mln zł. Do priorytetowych działań należy projekt „Europejskie sceny Teatru im. Stefana Jaracza". W tej chwili teatr posiada łącznie 7 scen, w tym 4 poza łódzką siedzibą: w Piotrkowie Trybunalskim, Radomsku, Sieradzu i Skierniewicach. Na wszystkich regularnie odbywają się spektakle.

W 2008 roku otwarto dla zwiedzających nowy oddział Muzeum Sztuki w Łodzi – ms². Po rewitalizacji budynku XIX-wiecznej tkalni muzeum zyskało 3 000 mkw. nowej przestrzeni – ponad trzy razy więcej niż w gmachu przy ul. Więckowskiego. Już w ciągu pierwszych trzech dni działalności unikatową kolekcję sztuki XX i XXI wieku obejrzało ponad 7 tysięcy osób!

Wkrótce rozpocznie się modernizacja Teatru Wielkiego w Łodzi. Kluczowe działania w ramach projektu „Rozbudowa budynku technicznego oraz modernizacja zaplecza technicznego sceny głównej" z pewnością wpłyną na atrakcyjność prezentowanych widowisk.

Osobne miejsce wśród kulturalnych inwestycji zajmuje realizowany od 2008 roku projekt „Tum. Perła romańskiego szlaku". Zakłada on stworzenie skansenu archeologicznego i rekonstrukcję grodu łęczyckiego z czasów Bolesława Krzywoustego w Tumie pod Łęczycą.

Ważne wydarzenia

Inwestycje kulturalne w regionie są doceniane nie tylko przez fachowców (renowację budynku ms² wyróżniono m.in. w konkursie „Polska pięknieje", organizowanym przez MRR, a zgromadzoną tam kolekcję sztuki XX i XXI wieku uznano za wydarzenie muzealne roku w konkursie KOBiDZ „Sybilla 2008"), ale także przez mieszkańców, którzy, jak wynika ze statystyk, coraz chętniej odwiedzają instytucje kultury samorządu województwa. W latach 2007-2009 Teatr Wielki zanotował 70-procentowy wzrost frekwencji w porównaniu z okresem 2004–2006. Podobnie Filharmonia Łódzka, której od 2006 roku systematycznie przybywa słuchaczy. Także wzrost przychodów Teatru im. Stefana Jaracza (w latach 2007-2009 wynosiły blisko 4 mln zł) świadczy o aktywności kulturalnej mieszkańców województwa.

Publiczność przyciąga nowoczesna oferta instytucji: wykłady, projekcje filmowe i warsztaty w Muzeum Sztuki (laureata XV edycji konkursu Polska Nagroda Jakości w kategorii: organizacje edukacyjne), cykl spotkań muzycznych dla dzieci „Baby Boom Bum" oraz transmisje spektakli z Metropolitan Opera w Filharmonii Łódzkiej, ale i niecodzienne projekty artystyczne, takie jak wystawa grupy Laibach w Muzeum Sztuki w Łodzi i towarzyszący jej koncert w filharmonii, czy łamiąca stereotypy ekspozycja „Polak, Żyd, artysta" w ms² (jedna z 10 najważniejszych wystaw 2009 roku w rankingu „Polityki").

Warto wymienić Wędrowny Festiwal Filharmonii Łódzkiej „Kolory Polski", który w 2007 roku otrzymał certyfikat Polskiej Organizacji Turystycznej i z powodzeniem promuje nasz region w kraju i za granicą. Wspomnieć wypada koncert Placida Dominga w Teatrze Wielkim, doceniony przez publiczność i dziennikarzy wyróżnieniem „Energia kultury. Wydarzenie roku 2009", czy nagradzane na festiwalach teatralnych spektakle Teatru im. Stefana Jaracza, m.in. monodram „Niżyński" w reżyserii Waldemara Zawodzińskiego (główna nagroda na VI Międzynarodowym Festiwalu Monodramów Monocle w Sankt Petersburgu za najlepszą kreację aktorską, bezprecedensowe wyróżnienie w historii polskiego teatru; nagroda Thespis Media Award 2008 na Międzynarodowym Festiwalu Monodramów Thespis w Kilonii).

Lokalni niebanalni

Ofertę kulturalną województwa wzbogacają organizacje pozarządowe. Stymulacja aktywności obywatelskiej w kulturze to istotny czynnik formowania tożsamości regionalnej, dlatego od 2007 roku w ramach otwartego konkursu dla organizacji pozarządowych dofinansowano ponad 50 festiwali, 10 plenerów artystycznych, 8 cykli warsztatowych. Wsparcie otrzymały imprezy regionalne, ale i międzynarodowe: Fotofestiwal, Festiwal Muzyczny im. Artura Rubinsteina w Łodzi, Międzynarodowy Festiwal Komiksu, Łódź Design czy Międzynarodowy Konkurs Sztuki Choreograficznej im. S. Diagilewa. Zainteresowanie trzeciego sektora konkursami stale rośnie. W 2010 roku nadesłano łącznie 201 ofert (w 2009 złożono 86 ofert), po raz pierwszy przeprowadzono też kampanię promującą konkursy w prasie regionalnej i internecie.

Wkrótce rozpocznie się modernizacja Teatru Wielkiego w Łodzi

Przykładem udanej i wciąż zacieśniającej się współpracy samorządu województwa z organizacjami pozarządowymi jest Rok Chopinowski 2010. Dzięki zaangażowaniu trzeciego sektora, w ramach obchodów zorganizowano dotychczas ponad pięćdziesiąt imprez w regionie łódzkim. Wśród projektów dofinansowanych w konkursie znalazły się m.in. warsztaty gitarowe „Chopin i gitara" i konkurs orkiestr dętych na najlepsze wykonanie utworów wybitnego kompozytora „Łódzkie gra Chopina".

W centrum kultury

Poszerzający się zakres działań województwa w dziedzinie kultury wymaga odpowiedniej promocji, dlatego w tym roku podjęto prace nad stworzeniem spójnego programu wizerunkowego i budową marki „Łódzkie w centrum kultury". Zapowiedzią szerokich działań promocyjnych jest film „Łódzkie w centrum kultury", zachęcający do odwiedzenia siedmiu instytucji kultury samorządu województwa łódzkiego. Produkcja wzbudza zainteresowanie mediów, jest ciepło przyjmowana przez publiczność. Widzów zaskoczył przede wszystkim niekonwencjonalny scenariusz i przemiany głównego bohatera. W filmie widzimy Mariusza Jakusa, aktora związanego z Teatrem im. Stefana Jaracza, znanego głównie z ról czarnych charakterów w filmach „Samowolka", „Miasto prywatne", „D.I.L", „Męska sprawa" czy „Symetria". Na razie film można obejrzeć w internecie, w listopadzie jego krótsza, 30-sekundowa wersja będzie wyświetlana przed seansami kinowymi w ramach XV Forum Kina Europejskiego. Planowane są także projekcje kinowe w regionie, promocja filmu podczas targów turystycznych, konferencji i innych wydarzeń kulturalnych.

Do priorytetowych działań należy projekt „Europejskie sceny Teatru im. Stefana Jaracza". W tej chwili teatr posiada łącznie 7 scen

Perspektywy i wyzwania

W czerwcu Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego we współpracy z Departamentem Kultury i Edukacji Urzędu Marszałkowskiego podjęło się przygotowania „Diagnozy do programu rozwoju kultury". W ramach diagnozy zostanie przeprowadzone badanie potrzeb kulturalnych mieszkańców województwa łódzkiego, które ukierunkuje politykę kulturalną regionu na najbliższe lata. Tymczasem działania w 2011 roku będą ogniskować się wokół problemów tożsamości: rozwijania świadomości i wiedzy historycznej związanej z regionem, poszukiwania odrębności i indywidualności kulturowej województwa. Priorytetowo będą traktowane badania nad tożsamością i przeszłością – szczególny nacisk zostanie położony na kontynuację prac rekonstrukcyjnych w Tumie oraz poznawanie mniej odległej historii – operacji łódzkiej 1914. W związku z prezydencją Polski w Radzie Unii Europejskiej w drugiej połowie 2011 roku województwo będzie odkrywać także swoje europejskie korzenie. Oprócz kontynuacji dotychczasowych działań: konkursów dla organizacji pozarządowych, stypendiów artystycznych, nagród dla twórców, przewidziano realizację nowego projektu „Animator kultury", skierowanego do nauczycieli z gmin wiejskich i wiejsko-miejskich, mającego na celu wykształcenie kreatywnych, nowoczesnych edukatorów kulturalnych.

Departament Kultury i Edukacji Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi

Spoza dróg i mostów...

Podstawą planowania realizacji inwestycji drogowych jest dążenie do budowy sprawnego i bezpiecznego ciągu dróg wojewódzkich, zapewniających lepsze skomunikowanie miejscowości, uaktywnienie terenów inwestycyjnych, powstałych i mających powstać węzłów autostradowych oraz umożliwienie tworzenia nowych miejsc pracy.

Zarząd województwa zarządza siecią drogową o długości ponad 1150 km. W ostatnich latach nakłady na drogowe zadania inwestycyjne systematycznie rosły. Dla porównania w 2006 roku wydatki na inwestycje drogowe i odnowę nawierzchni dróg wojewódzkich wyniosły ponad 47 mln zł, w 2007 roku – ponad 68 mln zł, w 2008 roku – ponad 124 mln zł, a w 2009 roku – ponad 201 mln zł. W tym okresie zmodernizowano łącznie 133 km dróg, odnowiono nawierzchnię 300 km dróg.

Plan na 2010 rok przewiduje nakłady w wysokości ponad 258 mln zł, z przeznaczeniem na modernizację ponad 54 km dróg i odnowę nawierzchni prawie 91 km dróg.

W celu zobrazowania tematu prezentujemy kilka inwestycji drogowych:

Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 708 na odcinku Ozorków – Warszyce – Stryków – Niesułków wraz z realizacją obwodnicy Strykowa

Zakończenie zadania przewidziane jest do roku 2012, a jego wartość wyniesie ponad 134 mln zł. Dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wyniesie ponad 110 mln zł. Droga wojewódzka nr 708 to naturalna, północno-wschodnia obwodnica aglomeracji łódzkiej. W wyniku realizacji projektu zmodernizowany zostanie odcinek drogi o długości ok. 29,4 km o parametrach technicznych i nawierzchni przystosowanej do przenoszenia ruchu ciężkiego (115kN/oś), w tym nowy odcinek, obwodnica Strykowa ok. 3 km.

Rozbudowa drogi poprawi stan sieci transportowej województwa i bezpieczeństwo ruchu drogowego, a w północnej części województwa wzmocni powiązanie układu regionalnego z transeuropejską siecią transportową TEN-T, ułatwi realizację strategicznego ponadregionalnego centrum logistycznego, planowanego w rejonie Strykowa.

Rozbudowa dróg wojewódzkich nr 715 i 713 na odcinku Niewiadów - Ujazd - Tomaszów Mazowiecki

Realizacja zadania przewidziana jest do roku 2011, a wartość wyniesie 60 mln zł. Dofinansowanie ze środków rezerwy subwencji ogólnej wyniesie ponad milion zł (na przebudowę mostu przez rzekę Piasecznicę w Ujeździe). W związku z decyzją firmy Euroglas o budowie huty szkła na terenie gminy Ujazd w Niewiadowie, zarząd województwa, mając na uwadze znaczący wpływ lokalizacji inwestycji na rozwój gospodarczy i społeczny regionu oraz utworzenie nowych miejsc pracy, podjął decyzję o przyspieszeniu modernizacji dróg nr 713 i 715.

Droga wojewódzka nr 715 na odcinku Niewiadów – Ujazd stanowi ważne połączenie Łodzi z południowo-wschodnią częścią regionu. Na tym odcinku droga przejmuje funkcję zarówno drogi ruchu tranzytowego, jak i lokalnego.

Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 703 Porczyny – Łowicz wraz z budową obwodnicy Piątku

Realizacja zadania nastąpi do roku 2015, a jego wartość wyniesie ponad 140 mln zł. Droga nr 703 należy do strategicznych połączeń drogowych, włączających sieć regionalną do dróg krajowych i autostrad oraz transeuropejską sieć transportową TEN-T.

Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 785 na odcinku Silniczka – Maluszyn

Realizacja zadania nastąpi do roku 2015, a wartość wyniesie ponad 46 mln zł. Dofinansowanie ze środków rezerwy subwencji ogólnej: 3,5 mln i 6,4 mln.

Most na drodze wojewódzkej nr 702

Droga nr 715 koło huty szkła w Niewiadowie

Budowa mostu w Maluszynie, droga nr 785

Ozorków - Warszyce, droga nr 708

Kaleń - droga nr 725

W 2009 roku oddano do użytku most na Pilicy w miejscowości Maluszyn

Jest to pierwszy podwieszony most w województwie łódzkim. Poprawił on komunikację regionów łódzkiego i świętokrzyskiego na trasie Włoszczowa – Radomsko. Przejazd starym mostem przez Pilicę był dla większych pojazdów niemożliwy. Nowy most ma prawie 80 metrów długości.

Stary, tymczasowy most wojskowy, wybudowany w 1991 r., został rozebrany po oddaniu do użytku nowego.

Inteligentne systemy transportu – monitorowanie obciążenia dróg

Inwestycja zakończy się w przyszłym roku. Jej wartość wyniesie ponad 9,5 mln zł. Zadanie uzyskało dofinansowanie w ramach RPOWŁ.

Realizacja tego zadania polegać będzie na zainstalowaniu na drogach wojewódzkich wag preselekcyjnych. Będzie to rozwiązanie innowacyjne w skali kraju, dzięki któremu możliwa będzie identyfikacja i wyłączenie z ruchu pojazdów przekraczających dopuszczalny nacisk osi lub dopuszczalną masę całkowitą. System monitoringu i urządzenia wagowe umożliwią odpowiednim służbom, tj. policji i Inspekcji Transportu Drogowego, kontrolę pojazdów.

Departament Infrastruktury Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi

Nowy most na Pilicy w miejscowości Maluszyn

W europejskiej stolicy

Przy zaangażowaniu ze strony Regionalnego Biura Województwa Łodzkiego w Brukseli, sukcesem zakończono negocjacje wartego ponad miliard złotych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego

Biuro utrzymywało także bieżące kontakty z wysokimi przedstawicielami dyrekcji generalnej ds. polityki regionalnej Komisji Europejskiej, organizując bieżące konsultacje dotyczące postępów we wdrażaniu RPO WŁ oraz monitorując problematykę wsparcia finansowego dla Polski i województwa łódzkiego w przyszłym okresie programowania.

Realizując założenia strategii lizbońskiej i Europa 2020 oraz wynikającą z nich potrzebę większego zaangażowania regionów w tworzenie europejskiej przestrzeni badawczej, województwo łódzkie jako pierwszy polski region przystąpiło do Europejskiej Sieci Współpracy Regionów w zakresie Badań i Innowacji (ERRIN). Udział w pracach organizacji na terenie Brukseli oraz utworzenie lokalnego partnerstwa, m.in. z Politechniką Łódzką i Uniwersytetem Medycznym, przełożyły się na zwiększenie zaangażowania podmiotów z regionu w realizację międzynarodowych projektów współpracy badawczej.

Poprzez swoją działalność biuro osiągnęło status wiarygodnego partnera do współpracy. Wykorzystując możliwości zarówno podczas działań lobbingowych na rzecz projektów z Funduszu Spójności i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, jak i pozyskując jako partnerów do współpracy w ramach programów UE europejskich liderów innowacji, nasza placówka wpłynęła na podniesienie absorpcji środków unijnych w regionie (5 projektów realizowanych w programie INTERREG IVC).

Wieloletnie monitorowanie możliwości wykorzystywania dostępnych na terenie Brukseli narzędzi wspierających regionalny rozwój pozwoliło na przygotowanie przewodników, prezentujących źródła finansowania inicjatyw na rzecz MŚP, służby zdrowia i wykorzystania energii odnawialnej oraz zorganizowanie spotkań i szkoleń w regionie, poświęconych zasadom aplikowania po środki w ramach programów UE, przyczyniając się do zwiększenia zaangażowania podmiotów z naszego województwa w projektach europejskich.

Spotkanie z Hanną Jahns, członkiem gabinetu komisarza ds. polityki regionalnej

W ramach procesu rewizji przebiegu sieci TEN-T, podpisane zostały dwie deklaracje międzyregionalne w zakresie wspierania transportu kolejowego i drogowego, a w trakcie seminarium zorganizowanego przez biuro, dotyczącego rozwoju sieci korytarza międzynarodowego pomiędzy Bałtykiem a Adriatykiem (BAC), prezentowany był wpływ infrastruktury komunikacyjnej na tworzenie miejsc pracy, rozwój przedsiębiorczości i innowacyjności województwa łódzkiego.

Marcin Podgórski, dyrektor RBWŁ w Brukseli podczas seminarium „Macro-regional cooperation in transport"

Biuro umacniało relacje z partnerami regionalnymi województwa: Styrią, West Midlands, Murcją i Örebro oraz wspierało współpracę z Walonią i Flandrią. Poprzez aktywne uczestnictwo w spotkaniach i konsultacjach tworzona jest sieć współpracy, umożliwiająca wymianę dobrych praktyk w dziedzinie rozwoju regionalnego, partnerstwa publiczno-prywatnego oraz usług hospitalizacyjnych.

Pragnąc przyczynić się do pogłębienia integracji środowiska łódzkiego w Brukseli oraz zwiększenia jego aktywności na rzecz miasta i regionu, biuro rozwija działalność liczącego ponad 80 członków Klubu Łodzian, stanowiącego platformę wymiany opinii, doświadczeń i wiedzy wśród osób mieszkających i pracujących w Belgii.

W ramach imprez promocyjnych, organizowanych cyklicznie na terenie Brukseli, biuro prezentowało dziedzictwo kulturalne i przyrodnicze regionu, zwiększając świadomość mieszkańców Belgii na temat naszego potencjału i walorów turystycznych.

Łódź jako pierwsze z polskich miast zainaugurowało w Brukseli starania o zdobycie tytułu Europejskiej Stolicy Kultury. Dzięki inicjatywom, prezentującym unikatowość oferty kulturalnej Łodzi, nasze miasto postrzegane jest nie tylko jako jeden z kluczowych kandydatów do tego miana, ale także jako rzeczywiste europejskie centrum kultury i sztuki.

Mając na uwadze konieczność wdrażania na terenie województwa łódzkiego innowacyjnych rozwiązań z zakresu nowoczesnej, zrównoważonej i przyjaznej środowisku energetyki, biuro, poprzez organizację konferencji i spotkań, skutecznie wspierało Elektrownię Bełchatów w staraniach o otrzymanie unijnego wsparcia w wysokości 180 mln euro na sfinansowanie instalacji CCS, stanowiącej jeden z unijnych pilotażowych projektów energetycznych.

RBWŁ w Brukseli

Z wizytą w Łaniętach

Podróżując po północnych rejonach naszego województwa, warto zatrzymać się w Łaniętach, niewielkiej wsi gminnej, położonej kilka kilometrów od granicy z województwami: mazowieckim i kujawsko-pomorskim

W dawnych wiekach, kiedy stykały się tutaj historyczne krainy Mazowsza, Kujaw i Łęczyckiego, ta ciekawa lokalizacja miała wpływ na rozwój miejscowości, która stała się w XV wieku siedzibą parafii oraz ośrodkiem handlowo-usługowym. W tym czasie wieś należała do rodziny szlacheckiej Kucieńskich, właścicieli Kutna. Łanięta w XIX stuleciu stanowiły centrum dużego majątku ziemskiego, blisko 1470-hektarowego. W skład posiadłości wchodziły także dobra Suchodębie i Pomorzany Wielkie wraz z przynależnymi osadami.

Od 1801 roku dobra Łanięta były własnością Antoniego Gliszczyńskiego, posła na Sejm Czteroletni, członka Towarzystwa Przyjaciół Konstytucji 3 Maja, senatora, a następnie ministra spraw wewnętrznych i policji w okresie powstania listopadowego. Po jego śmierci przeszły w ręce córki Walentyny, która odsprzedała je szwagrowi Rudolfowi Skarżyńskiemu. Po podziale ziem gospodarowali nimi kolejni przedstawiciele rodu Skarżyńskich, aż do 1899 roku, kiedy Łanięta zostały wystawione na sprzedaż publiczną za długi. Nabył je Karol Bardziński z Sokołowa. Tuż przed I wojną światową Łanięta kupili Baczyńscy, a w 1928 roku Zawadzcy, którzy zarządzali majątkiem do 1945 roku.

W XIX stuleciu dobra Łanięta tworzyły także: browar, gorzelnia, budynki mieszkalne dla służby, budynki gospodarcze, dom-kancelaria, dwa czworaki, stodoła, dziewięć chlewów oraz szkoła elementarna. Na ternie osady Juków-Franciszków znajdowała się również dworska cegielnia. W Łaniętach hodowano konie, trzodę chlewną oraz owce merynosy negretti. W czasie gospodarowania Łaniętami przez Rudolfa Skarżyńskiego w 1849 roku lub, jak podają inne źródła, w 1869 roku, zbudowano dużą nowoczesną cukrownię, a Łanięta stały się znaczącym ośrodkiem produkcji cukru w okolicy. Cukrownia otrzymała nazwę „Kornelin" na cześć córki fundatora Kornelii. Zatrudniała około 300 robotników. W 1874 roku przeszła na własność Naftala Majznera, a w 1911 Warszawskiego Towarzystwa Fabryk Cukru, które po 26 latach użytkowania zamknęło placówkę. Nową właścicielką osady fabrycznej została dziedziczka Łanięt Halina Zawadzka.

Kompleks Łanięta należał do największych posiadłości ziemiańskich w okolicach Kutna. Najważniejszym obiektem była siedziba właścicieli, stanowiąca część zespołu pałacowo-parkowego w Łaniętach. Najpierw był skromny dwór, który staraniem rodziny Skarżyńskich został przekształcony w połowie XIX stulecia w zachowaną do dzisiaj rezydencję.

Pałac otrzymał formę neogotycką z elementami neoklasycystycznymi. Jest to budowla jednopiętrowa, siedmioosiowa, murowana, z wysokim podpiwniczeniem i dwuspadowym dachem.

Część frontową ozdobiono płytkim ryzalitem ujętym pilastrami, podtrzymującymi niewielki tympanon. Narożniki placu zdobi motyw boniowania z górnym gzymsem, zaś szczyty elementy neogotyckie. Pałac położony jest w sąsiedztwie dużego stawu, w 9,5-hektarowym parku. Charakterystycznym jego elementem jest duży staw, na który otworzono śródparkowe polany. Poprowadzono także przez park kanał, dzięki któremu w pobliżu pałacu powstała forma terenu zbliżona do wyspy. Do rezydencji poprowadzono szeroką aleję drzew. Pierwotnie przy parku były sad oraz warzywnik. Z dawnego drzewostanu zachowały się jesiony, lipy drobnolistne, graby oraz klony, a także lipa amerykańska oraz gleditzja trójcierniowa. Układ kompozycyjny założenia rezydencjonalno-parkowego uzupełnia tak zwany zameczek o cechach neogotyckich, z czworoboczną wieżą zwieńczoną krenelażem Jest to dawny lamus, przebudowany w duchu romantyzmu na letnią siedzibę właścicieli Łaniąt.

W centrum wsi znajduje się także interesująca świątynia pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny z 1643 roku. Jest to trzecia budowla sakralna wzniesiona na przestrzeni wieków w Łaniętach. Fundatorką była Katarzyna Nieborowska. Pierwotnie zbudowana była w stylu barokowym na planie krzyża greckiego. Dzisiejszy kształt otrzymała w latach 1866-1868, staraniem księdza Franciszka Marmy i sumptem Rudolfa Skarżyńskiego. Do bryły dobudowano prezbiterium, kruchtę, zakrystię i lożę w stylu neobarokowym. Pośród wielu ciekawych elementów architektonicznych wnętrza na szczególną uwagę zasługuje loża kolatorska z prawej strony prezbiterium, ponad dawnym skarbcem. Skarżyńscy ufundowali także plebanię i oryginalną, wolno stojącą dzwonnicę, przykrytą cebulastym hełmem.

Kilka lat temu podczas remontu ołtarza głównego odkryto za nim tajne przejście o długości blisko 150 metrów. Tunel prowadzi na teren zespołu pałacowo-parkowego, prawdopodobnie do „zameczku". Tradycja podaje, że to właśnie tam ukryte są skarby dawnych dziedziców Łaniąt, o których do dzisiaj wspominają podekscytowani mieszkańcy wsi.

tekst i fot.: Piotr Machlański

Pałac z połowy XIX wieku

Kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny z 1643 roku

Regiony w Spale

Współpraca miast i regionów omijała na ogół areny sportowe. Kontakty sportowców Łodzi z kolegami z miast partnerskich, których jest aż 18, były sporadyczne, dotyczyły nielicznych dyscyplin, nie miały trwałego charakteru ani spektakularnego wymiaru. Nawet z miastami, z którymi więzy stolicy naszego regionu są najsilniejsze, a więc z Lyonem i Stuttgartem, nie udało się nawiązać sportowej rywalizacji choćby w kategoriach młodzieżowych.

Dobrze rozwija się natomiast współpraca izb gospodarczych, wyższych uczelni, szkół średnich, instytucji kulturalnych.

W sporcie profesjonalnym nie wykorzystano np. szansy uświetnienia jubileuszy 100-lecia ŁKS (2008) i Widzewa (2010) meczami z markowymi zespołami Olympique Lyon czy VfB Stuttgart. Próby zorganizowania takich spotkań, choćby w okresie przygotowawczym, kiedy rozgrywa się sparingi, nikt w Łódzkiem nawet nie podjął.

Również Festiwal Dialogu Czterech Kultur, odbywający się w Łodzi od 2002 roku, nie ma akcentów sportowych. Dwukrotnie zorganizowano pod sztandarami festiwalu międzynarodowe turnieje piłki wodnej, ale na tym skończyły się związki tej imprezy ze sportem. To dość dziwne, bo przecież festiwal ma wielopłaszczyznowy wymiar i trudno pojąć, dlaczego nie obejmuje sportu, mającego tak mocne korzenie w Łodzi i regionie.

Nowym pomysłem na przełamanie niemocy w tym zakresie jest Puchar Regionów Partnerskich. Pierwszą edycję zorganizowano w Centralnym Ośrodku Sportu w Spale pod patronatem marszałka województwa łódzkiego Włodzimierza Fisiaka. Głównym organizatorem była Łódzka Federacja Sportu, współdziałająca z Departamentem Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi. W pięciu dyscyplinach: piłce nożnej, siatkówce plażowej, pływaniu, szachach i tenisie stołowym rywalizowały reprezentacje Południowych Moraw (Czechy), Obwodu Winnickiego (Ukraina), Csongradu (Węgry) oraz zawodniczki i zawodnicy z województwa łódzkiego. Łącznie wystartowało 222 młodych sportowców. Podsumowanie imprezy i wręczenie nagród nastąpiło podczas VII Jarmarku Województwa Łódzkiego. Impreza w Spale miała charakter pikniku, integrującego młodych sportowców, a dodatkową atrakcją były występy orkiestry dętej i zespołu ludowego Mali Rzeczycanie, działających przy Gminnym Ośrodku Kultury w Rzeczycy.

Przedstawiciele regionów, uczestniczący w spalskich zawodach, zgodnie wyrazili wolę kontynuowania rywalizacji. Jest więc nadzieja, że zaowocuje to zintensyfikowaniem wymiany sportowej, a Puchar Regionów na stałe wejdzie do kalendarza imprez młodzieżowych w województwie łódzkim, Południowych Morawach, Obwodzie Winnickim i regionie Csongrad.

Marek Kondraciuk
„Polska Dziennik Łódzki"

RADNI III KADENCJI SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

Sylwia Adamczewska
klub radnych PO

Artur J. Bagieński
klub radnych PSL

Andrzej F. Chowis
klub radnych PSL

Marek Cieślak
klub radnych PO

Krzysztof A. Dudek
klub radnych PO

Włodzimierz Fisiak
klub radnych PO

Edward Gnat
klub radnych PSL

Piotr Grabowski
klub radnych PiS

Marek Grynkiewicz
klub radnych PO

Elżbieta Hibner
klub radnych PO

Michał Kaczmarek
klub radnych PO

Jan Kałużny
klub radnych PO

Anna B. Kamińska
klub radnych PiS

Zygmunt Kocimowski
klub radnych PSL

Piotr Kociołek
Samoobrona RP

Tomasz Kupis
klub radnych PO

Paweł Kwaśniak
Prawica Rzeczypospolitej

Cezary W. Łyżwiński
Samoobrona RP

Krzysztof M. Makowski
klub radnych Lewica

Marek M. Mazur
klub radnych PSL

Grzegorz J. Michalak
klub radnych PiS

Anna Mizgalska-Dąbrowska
klub radnych PO

Elżbieta Nawrocka
klub radnych PSL

Irena M. Nowacka
klub radnych Lewica

Jerzy Olejniczak
klub radnych PO

Wiktor Ł. Olszewski
klub radnych PO

Waldemar I. Przyrowski
klub radnych PO

Jan Rożenek
klub radnych PiS

Agata J. Sadowska
klub radnych PO

Jerzy A. Stasiak
klub radnych PiS

Mieczysław Teodorczyk
klub radnych Lewica

Wojciech K. Walczak
Prawica Rzeczypospolitej

Franciszek Widera
klub radnych PO

Witold Witczak
klub radnych PiS

Jan Wojtera
klub radnych PO

Tydzień regionów w Brukseli

Pod hasłem „Europa 2020; konkurencyjność, współpraca i spójność dla wszystkich regionów" już po raz ósmy w Brukseli na początku października odbył się Europejski Tydzień Miast i Regionów „Open Days". Jest to jedno z najważniejszych cyklicznych wydarzeń, dotyczących zagadnień polityki regionalnej.

Tegoroczne spotkanie było dla polskich regionów tym bardziej istotne, że kolejne odbywać się już będą podczas polskiej prezydencji, a głównym tematem ma być polityka spójności. Problematyce tej w dużej części poświęcone były w Brukseli spotkania i rozmowy marszałka Włodzimierza Fisiaka podczas Open Days.

Marszałek Fisiak spotkał się m.in. z panią Hanną Jahns, członkiem gabinetu komisarza ds. polityki regionalnej Johannesa Hahna, odpowiedzialną za politykę spójności w Komisji Europejskiej. Rozmowa dotyczyła możliwości wsparcia finansowego Polski i województwa łódzkiego w przyszłym okresie programowania. Problematyki unijnej, współpracy z regionami Flandrii i Walonii oraz polskiej prezydencji w Unii Europejskiej dotyczyło spotkanie marszałka Włodzimierza Fisiaka ze Sławomirem Czarlewskim, ambasadorem Rzeczypospolitej Polskiej w Belgii.

Samorząd województwa łódzkiego w Brukseli reprezentowali również radni sejmiku województwa łódzkiego: Marek Grynkiewicz, Jan Kałużny, Piotr Kociołek, Grzegorz Michalak oraz Jerzy Olejnik. Dla radnych zorganizowane zostały spotkania, m.in. w stałym przedstawicielstwie RP przy UE, na temat polityki regionalnej i spójności oraz w Parlamencie Europejskim, gdzie samorządowcy mieli możliwość zapoznania się z funkcjonowaniem tej instytucji.

Do Brukseli udała się również grupa urzędników z Departamentu ds. Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego wraz z dyrektorem Departamentu ds. PO Kapitał Ludzki Bartoszem Rzętkiewiczem oraz dziennikarze lokalnych mediów.

Regionalne Biuro Województwa Łódzkiego przystąpiło do międzynarodowego konsorcjum Regiony Korytarza Bałtyk-Adriatyk, zrzeszającego siedmiu sygnatariuszy porozumienia o współpracy w zakresie utworzenia korytarza transportowego, prowadzącego z północnych Włoch do Gdańska. Planowany korytarz przechodzić będzie przez wschodnią część województwa łódzkiego, w okolicy Opoczna, stąd nasze zaangażowanie w projekt. Województwo łódzkie, wspólnie z partnerami z województw pomorskiego i śląskiego, Czech, Słowacji, Austrii i Włoch, zorganizowało podczas Open Days seminarium „Macro-regional cooperation in transport". Dyskusja dotyczyła znaczenia korytarza międzynarodowego pomiędzy Bałtykiem a Adriatykiem dla tworzenia miejsc pracy, rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. Jednym z prelegentów był Marcin Podgórski, dyrektor Regionalnego Biura Województwa Łódzkiego w Brukseli. W seminarium uczestniczyli szefowie regionów sygnatariuszy. Nasz region reprezentował marszałek Włodzimierz Fisiak.

Ważnym wydarzeniem, organizowanym przez RBWŁ jako impreza towarzysząca Open Days, w którym uczestniczył marszałek Włodzimierz Fisiak, było spotkanie w Ambasadzie RP w Królestwie Belgii przedstawicieli władz województwa i miasta Łodzi z członkami Klubu Łodzian w Brukseli. Wśród gości byli m.in. Sławomir Czarlewski, ambasador RP w Belgii, p.o. prezydent Łodzi Tomasz Sadzyński, europosłowie Joanna Skrzydlewska i Jacek Saryusz-Wolski, rektor Politechniki Łódzkiej prof. dr hab. inż. Stanisław Bielecki oraz grupa łodzian, na co dzień pracujących i mieszkających w Brukseli.

Anna Szymanek-Juźwin